

SLOVENEK

== Velja po pošti: ==
za celo leto naprej .. K 50—
za en mesec .. " 4.50
za nemotno odelo .. " 55—
za ostalo inozemstvo .. " 60—
V Ljubljani na dom
za celo leto naprej .. K 48—
za en mesec .. " 4—
V prvi prelozi .. " 3.50
== Sobotna izdaja: ==
za celo leto .. K 10—
za nemotno odelo .. " 12—
za ostalo inozemstvo .. " 15—

== Inserati: ==
Enostolpna petstvarsta (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat .. po 50 v
za dva in večkrat .. " 45
pri večjih naročilih primeren
popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.
== Poslano: ==
Enostolpna petstvarsta K 1—
Izhaja vsak dan izvenredno
delje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vozni red

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50. —

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ovrške 26.511,
bozn.-hero. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 50.

Trozveznica.

(V spomin 17. avgusta 1918.)

Ljubezen plameni
od severa do juga,
od severa buči
na jug slovenska struga!

O poj, naš spev, o večno poj
s Pomorja do Balkana,
o stoj, naš dom, o večno stoj
od Balta do Jadrana!

Žari svobode svoj
od severa do juga,
Slovan gospod je svoj,
sin Slave ni več sluga!

O poj naš spev, o večno poj
s Pomorja do Balkana,
o stoj, naš dom, o večno stoj
od Balta do Jadrana!

Grmi pravice glas
od severa do juga:
en zakon družni nas
d žezla pa do pluga!

O poj naš spev, o večno poj
s Pomorja do Balkana,
o stoj, naš dom, o večno stoj
od Balta do Jadrana!

Samo Stanec.

Slovanskim skladateljem!

Znamenitega dne 17. avgusta 1918 so se sešli v Ljubljani odposlanci češkega, poljskega in jugoslovanskega naroda. Na ta dan so sklenili med seboj bratsko zvezo, ki temelji na medsebojni ljubezni, stremi za skupno svobodo in se opira na neomajno moč pravice.

Da se ohrani spomin tega velikega dne in da se utrdi v nas zavest češko-poljsko-jugoslovanske vzajemnosti, razpisuje no češkimi, poljskimi, jugoslovanskimi glasbenikom

NAGRADO 5000 KRON

za najboljšo skladbo zgoraj tiskane pesmi. Nagrado bo prisodilo posebno razsodišče. Skladbe, ki se hočejo tekme udeležiti, naj se dopošljejo (z mottom in imenom skladatelja v zaprti kuverti) najkasneje do 15. novembra 1918

Uredništvu »Slovenca«
v Ljubljani.

LISTEK.

Dijaški almanah Luč 1918.

I.

Najprej, kaj je v knjigi o Kreku. Sprejaj je njegova slika. Potem posvetitev: »Spominu jugoslovanskega veleuma dr. J. Ev. Kreku njegovi fantje« z naročilom: Vi vsi, ki ste seme. Za uvod je Jože Plotova: Poslanica pred svidenjem, v kateri kratko pozivlja na smoteno delo za kulturno organizacijo, ko mine vojska. Osebnostni cilj bodi: popolnitev Narodov cilj. Boljši časi po boljših ljudeh. Proč z ljudmi, ki jim je navdušenje opravek. Treba velike volje: hočemo!

Čimbolj je koga zbolelo v srcu ob pretnosti vesti o Krekovi smrti, tem večjo in slavnejšo tolažbo je obenem občutil. Seme je zrastle, dviga se naša slava, to kliče »Majci« (domovini) pesnik Vičentije Mikša v enajstih kiticah v prozi.

O Kreku samem so pisali: Prof. Ivan Dolenc, dr. Djuka Kuntarič, dr. Stj. Pelz in o Leonardo Kalac. Na njegov spomin zaletimo še tu pa tam po knjigi.

Prof. Dolenc je pisal o Kreku že za Petdesetletnico — dobro, da je vendar izšla dotična spomenica, ko je še živel Krek — potem po njegovi smrti v »Dom in Svetu«. Tudi članek v Almanahu črta

Pretekli teden.

Dne 16. t. m. se je ustanovil v Ljubljani Narodni svet. Isti dan so prišli v Ljubljano češki, poljski in jugoslovanski gostje. Mesto in dežela sta slovenske goste najprizrenejše slavila. 17. avgusta popoldne so se slovenski gostje poklonili knezoškofu dr. A. B. Jegliču. Popoldne je zboroval Jugoslovanski klub in sklenil zahtevati, da se nemudoma skliče parlament in delegacije; protestiral je znova proti zatiranju svobode v javnem življenju. V vseh vprašanjih se je pokazala popolna edinstvo med poslanci. Nato se je vršila skupna konferenca jugoslovanskih, čeških in poljskih poslancev in se ustvaril temelj za vzajemno delo v kulturnih, političnih, socialnih in gospodarskih vprašanjih. 18. avgusta so se slovenski gostje udeležili odkritja spominske plošče dr. Kreka v št. Janžu. Dolenjska je pokazala vso svojo globoko zavednost. Vojaštvo s strojnimi puškami, ki je bilo pripravljeno, ni imelo nič opraviti. Ljubljanski slovenski dnevi so se zavrhili s popolnim uspehom. — Avstrijski nemški socialni demokrati so se na shodu svojih zastopnikov v Zell am See dne 18. t. m. izrekli za neodločbo narodov in federalizacijo Avstrije. — Za hrvaškega podbana je imenovan poslanec Paleček. — Na posvetih v nemškem glavnem stanu so se dogovorili o vseh vprašanjih vojne in miru in dosegli popolno soglasje. Podrobnosti niso objavili. Navzoča sta bila tudi zastopnika Poljske, princ Radziwill in Przedziecki, ki sta nato obiskala tudi Dunaj in bila sprejeta pri cesarju. — Nemški državni tajnik kolonialnega urada dr. Solf je imel 20. t. m. govor, v katerem je kot prvi nemški državnik v tej vojni resno in iskreno govoril v mirovnem smislu. Naglasil je, da so kolonije za Nemčijo življenjski pogoj; o Belgiji je rekel, da je Nemčija ne namerava v nobeni obliki obdržati; vzhodni mir je le okvir za slike, ki naj pridejo vanj, Nemčija ne namerava tu nikakih nasilnih aneksij; Rumuniji je njene usode kriva Anglija, ki jo je potegnila v vojno. — V Rusiji začetni boji na vseh frontah, v notranjosti upori proti boljševikom, ki so pa trenutno še kos nasprotnikom. — Ruski cerkveni koncil, ki zbora v Moskvi, je sklenil ustanoviti poseben odsek za zopetno združitev vseh krščanskih cerkva. — Na italijanskem in albanskem bojišču nič posebnega. — Na zapadu so Francozi med Oiso in Aisno 18. t. m. zopet silno napadli in nekoliko napredovali, a nemških črt niso prebili. 21. t. m. so severno od Ancre napadli tudi Angleži, a brez velikega uspeha. Nemci so se tekom tedna na več mestih umaknili.

Narodni svet.

O ustanovnem zboru Narodnega sveta v Ljubljani se je izdal naslednji

komunike:

Ustanovni zbor Narodnega sveta v Ljubljani se je vršil dne 16. in 17. avgusta 1918 v posvetovalnici mestnega magistrata ljubljanskega. Narodni svet se je sestavil iz odposlancev, ki so jih imenovali sledeče organizacije: 1. Vseslovenska ljudska stranka; 2. Jugoslovanska demokratska stranka; 3. Jugoslovanska socialnodemokratska stranka, ki sicer ne

pošlje svojih delegatov kot članov N. S., a se bo delovanja N. S. vendar udeleževala; 4. tržaško politično društvo »Edinost«; 5. »Politično in gospodarsko društvo za Slovence in Hrvate v Istri«; 6. »Katališko politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem«. Dalmacija sicer ne pristopi formalno k ljubljanskemu N. S., ker bi se vsled prevelikih prometnih težav dalmatinskim poslancem ne bilo mogoče udeleževati sej N. S., vendar je poslala svoje delegate k ustanovnemu zboru N. S. Nekateri delegati pa bodo redno prihajali k posvetovanjem N. S. v Ljubljano.

Narodni svet v Ljubljani se smatra kot del vseobčnega Jugoslovanskega narodnega odbora, ki se bo v kratkem sešel v Zagrebu.

Na zboru, ki se je vršil 16. in 17. avgusta 1918, je najprej sklicatelj dr. Ant. Korošec opisal splošni politični položaj in razvil vodilne ideje, ki so privedle do ustanovitve Narodnega sveta.

Predsednikovemu poročilu je sledila temeljita debata, po kateri se je redigiral pravilnik N. S.

Po tem pravilniku je glavni namen N. S. delo za ujedinjenje jugoslovanskega naroda v samostojno državo.

Razen tega je namen N. S.:

- a) obramba in pospeševanje skupnih kulturnih zadev,
- b) obramba in gojitev skupnih gospodarskih interesov ter zavest gospodarske osamosvojitve,
- c) reprezentacija naroda in pospeševanje narodnih koristi na zunaj, dogovorno s parlamentarno delegacijo.

N. S. bo imel tudi nalogo, sklepati in odločevati o vseh zadevah, ki jih v N. S. zastopani činitelji priznajo za skupne.

Da bo mogel N. S. izvršiti vse to, so se izvolili sledeči odseki:

1. Organizacijski odsek bo pomagal predsedstvu pri organizaciji in bo izdelaval načrt za preuredbo skupne narodne organizacije v sporazumu s strankami. Ta odsek bode organiziral delo, ki ga bodo vršili posamezni okraji in občine.

2. Ustavno-pravni odsek se bo pečal s temelji bodoče ustave in uprave.

3. Odsek za propagando bo pojasnjeval ožji in širši javnosti naše cilje.

4. Odsek za varstvo naših interesov napram obstoječi administraciji. Ta odsek se bo bavil z borbo za enakopravnost našega jezika v šolah, uradih in vsem javnem življenju.

5. Odsek za gospodarsko koncentracijo bo zbiral naše gospodarske sile in jih smoteno vodil. Za sedaj bo posebno paž-

iz bogatega rudnika, da obogati misleče rojake in z ljubo podobo Kreka širi njegove ideje in pridobiva za njegovo delo. V svitu Krekovega spomina tako lepo in resnično govori o razmerju med laikom in klerom; pravično brani laike pred očitanjem, da premalo delajo; zelo važno je za naše razmere, kar pravi o podlagi za samostojnost, da se nezrelost za demokracijo vlado kaže v tem, da ljudje ne čutijo potrebe, dati se voditi po najboljšem iz svoje srede; točna je opazka ali oksimoron, da je bil Krek prvi zabavi prav tako priden kakor pri delu. Čisto v duhu Krekovem je pisatelj domislek, ko se vzre po vrtu, da bo postavil svoje sadjarjenje na drugačno podlago in se približal zopet pradedom. Učenci Krekovi razumejo zadnji stavek: »Laže bomo umirali, ker upamo in trdno pričakujemo, da se po smrti zopet snidemo z njim.«

Kuntaričev in Pelzov članek se ujema in dopolnjujeta. Ob sta poslušala na Dunaju Krekova predavanja za dijake: prvi pozimi 1912-13, drugi leto poprej. Kuntarič, jurist, prinaša nekoliko zapiskov »kao slatko spominjanje na mrtvega vojvodu našega s kranjskim seštom, s kranjskom lulicom, s kranjskim-slavenskim dubokim i veselim pogledom, a još začrdom ljubavie.« Tu omenjam samo zapisek o fuziji S. L. S. s hrvaškimi pravaši v okviru monarhije in o bojni ideji v naši politiki. V drugem zgolj strokovnem članku:

»Organizacije soc. rada i općine« navaja Kreka za zgled krščanskega reformatorja, ki išče socialnemu delu božjega blagoslova. Zanimiva je drobtina, kako je Krek drugu Josi prinesel iz Kranjske planinskega cvetja.

Še več nam pove Pelz (filozof) o osebnem pojavu Krekovem med dijaki. Videl ga je prvič kot petošolec na dijaškem sestanku 1907 v Zagrebu, ko je nenkrat nastal vihar v dvorani in se je bučeči val dijakov in klerikov razbil ob odru, na katerem je ves majhen sam Krek ostal, a izpregovoril. Prvi vtisek se je še poglobil na Dunaju. Hrvatje so se nalašč učili slovenščine, preden so prosili Kreka za socialni tečaj. A Krek se je včasih zamislil v daljavo in v zanosu govoril najčistejšo stokavščino. Iz opisa, kako je nastopal in občeval, dobimo njegovo živo sliko. — Prav kratak članek je napisal tudi o Leonardo Kalac o Kreku kot profesorju filozofije. Njegova sodba o njem je bila: To je pravi demokrata.

Zvestobo so ohranili Kreku njegovi učenci zlasti laiki v najhujših urah njegovega življenja, to je faktum, ki ga poudarjajo Dolenc (str. 14 in 18), dr. Maničin (str. 58) in dr. Pelz (str. 110).

Toliko privlačnost Krekovega genija je treba porabiti za propagando. Saj je bil sam največji agitator. Gotovo bi privolil: Jaz sem na razpolago, pa sekajte drva na meni, da bo le vam gorko. Nedogledno je,

kar je in bo še vzbudil življenja in sil ta naš heroj blagoslovi za obrambo slabih in pogaženih.

II.

Velik del knjige polni leposlovje in kritika. A. P. s m. i. Isidor Poljak, Hercegovac, ima sedem lepih pesmi. Najlepši sta »Prometej« in »Plante bjeli ognjevi duše«: prva razodeva domoljubno, druga človekoljubno, krščansko srce, pripravljeno se žrtvovati. — Veselo iznenadi Ljudevit Matković, Dalmatinec, s pesmijo »U čežnji«. Ko bo minila zima in bo nastopil maj, hoče vse cvetje darovati sveti Gospej, ki ga bo blagoslovila. A kako prisrčna in izvirna, da, šegava je vsa pesem. Zdi se, da bi se v slovenščini še lepše glasila, ker je v hrvaščini težava z jambom. Škoda, da ni dal še katero! — Jože Plot je priobčil »Sonet samote« s koncem: O, rad živim! in še dve čedni pesmici. — Pesniški dar ima mladi Stanko Tomašič (Vičentije Mikša). V pesmi »Bolno je bilo« slika prestano trpljenje in se želi odpočiti pri materi. — »U jesen ranu« je živahna selska idila v klasični obliki od Ljube Pavića. — Prispevali so še Nonca, Vijolič, Bitenc-Radoš in več drugih: vseh je, če sem prav štel, devetnajst imen.

B. Proza prinaša črtice in novelice: zopet lepo številu. Narte Velikonja »Bela vrtnica« je pekoča satira o lakomnem krčmarju, kako tolaži svojo vest, ko je sam kriv pogube hčerke edinke, a po nie-

njo posvečal prehrani onih krajev naše domovine, ki so v tem pogledu potrebni nujne pomoči, obnovi naših, po vojni opustošenih dežel ter vseh vprašanjem prehodnega gospodarstva.

6. Odsek za tujski promet, takozvani »Jugopromet«, bo skrbel za organizacijo in upravo tujkega prometa, železnih, avtomobilnih in parobrodskih zvez, za propagando lepote našega ozemlja in za pospeševanje trgovskih in prometnih zvez.

7. Pokrajinski odseki za Trst, Istro, Goriško, Koroško in za Maribor, eventualno s pododsekom za Prekmurje. Vsi ti odseki bodo pripravljali gradivo, da se ugotove slovenske meje. Ti odseki bodo tudi skušali od pomoči prebivalstvu tudi v gospodarskih potrebah.

8. Finančni odsek bo skrbel za kritje izdatkov Narodnega sveta.

Debata je bila živahna, vsi sklepi so se izvršili soglasno. Predsednikom se je izvršil soglasno državni poslanec dr. Ant. Korošec, v predsedstvo pa še sedem članov Narodnega sveta.

Ljubljana, 17. avgusta 1918.

Deželna ustava, deželno gospodarstvo in dr. Šusteršič.

Fran pl. Šuklje.

IV.

Dr. Šusteršič kot deželni upravitelj.

Nikoli nisem imel pretiranih pojmov o upravnih zmožnostih svojega naslednika v deželnem glavarstvu, kakor tudi nikoli nisem precenjal splošne njegove darovitosti. Vendar moram reči, da sem marsikaj pričakoval od njegovega glavarstva baš na polju uprave, katero je daleč najvažnejše zlasti za predstavitelja deželne avtonomije. Iстина je sicer, da kot mnogoletni državni poslanec g. dr. Šusteršič nikoli ni kazal posebnega zanimanja za plodovito delo v odsekih, dasi se v mirnih odsekih razpravah poslančeve zmožnosti najbolj uveljavljajo. V zvezi s to delno malobrižnostjo stoji dejstvo, da dr. Šusteršiča, vsaj v kolikor jaz pomnim, nikoli nisem videli na poročevalčevem odru v dunajski državni zbornici. Navzlic vsemu temu, ko je bil dosegel deželno glavarstvo, ko je prag deželnega dvorca prestopil kot deželni glavar vojvodine Kranjske, dejal sem sam pri sebi: »Brez dvoma je naslednik tvoj mož poln talentov, sedaj se bode sigurno skazal tudi kot dobrega upravitelja izročene mu dežele!«

Kruto sem se varal! Pred vsem usahniti je pustil malodane vse kalí narodnogospodarske in kulturne organizacije, katero je večina deželnega zbora pod njegovim prednikom bila položila v sveto domovinsko zemljo, ne meneč se za to, da so povsod se uže kazali krepki pognanki! Morda ni bila škoda, prouzročena po premedlem zanimanju sedanjega deželnega glavarja, nikjer večja nego na razprostranem polju železniške politike. Kaj je hasnilo, da se je pod patronanco deželnega zbora bil ustanovil »Deželni glavni železniški odbor«, ki je glasom shranjenih zapisnikov začel razvijati zelo živahno delavnost ter kazati zdravo inicijativno! Od nastopa novega glavarja sem se nikoli več ni sklical, zaspal je in ž

njim vred vsi krajevni odbori, kateri so si bili stavili nalog, vzbujati tvorno zanimanje za važne železniške projekte med prizadetim prebivalstvom, organizovati podporo in sodelovanje ter tem načinom podpirati uresničenje dotičnih načrtov.

In ta nebriznost glavarjeva je silno škodovala. Bilo je marca 1917. l., ko sem se slučajno v predstobi železniškega ministrstva srečal s sekcijским načelnikom eksc. Ressigom, kateremu so poverjene vse lokalne železnice. Tekom razgovora mi poreče visoki dostojanstvenik skoraj dobesedno: »Kako obžalujemo tukaj v tej hiši, da niste več deželni glavar. Odkar ste Vi odstopili, spavajo na Kranjskem vsa železniška vprašanja. Le pomislite progo Brežice — Novo mesto! Kolikokrat sva se midva razgovarjala o tej črti. Sedaj —?! Mi sami obrnili smo se v tej zadevi na deželni odbor. Kak je bil odgovor na našo urgenco? Dolgo časa nič, potem dopis približno te vsebine, da deželni odbor tega pitanja še ni dovolj preštudiral ter se vsled tega še ne more obvezno izražati!«

Stvar se glasi tako neverjetno, da moram odgovornost za njeno istinitost in točnost prepuščati svojemu poroku. Ali toliko mi pa je čisto jasno, da bi proga Brežice—Novo mesto uže danes morala biti gotova ter prometu izročena, ako bi deželni odbor in njemu na čelu dež. glavar dr. Šusteršič vršil svojo dolžnost v polni meri.

Apatičnost teh gospodov prouzročila je še neko drugo škodo, o kateri se vobče pač malo govori v naši javnosti, ki jo pa tembolj čuti mesto Metlika in ž njo vred cela Belokrajina. To je namreč stik naše belokranjske železnice s hrvaškimi progami. Kje se naj vrši menjava železniškega spremljevalnega oboja in strojev, na naši ali na sosedni zemlji? Večkrat sva se o tem posvetovala s prednikom prej imenovanega gospoda, s tedanjim sekcijским načelnikom vit. Weebrom, kateri je sedaj generalni ravnatelj Južne železnice. Združila sva se v tej misli, naj pri določitvi stikališč na belokranjski—dalmatinski progi odloči kilometerska dolžina dotičnih delnih kosov, tako da bi ob črti Novo mesto—Karlovac ogrski vlak moral se pripeljati v Metliko ter tam se vršiti izmenjava, dočim bi nasprotno na dalmatinski črti Knin—Pribudič se moralo vršiti obratno. To je bilo tedaj dogovorjeno mej nama, ali predno se je stvar rešila, zapustil sem jaz deželni dvorec in g. vitez Weeber se je preselil iz železniškega ministrstva v direkcijisko poslopje Južne železnice, — v deželni palači na Kongresnem trgu ljubljanskem pa se živ krst ni več zmenil za to »bagatelo« in danes — danes je vezališče naše belokranjske proge s hrvaško črto neoporečno v Bubnarcih, kjer je iz prejšnje samote čez noč nastalo mestece, Metlika pa je vsled nebriznosti kranjskih upraviteljev zadočila hudo neozdravljivo rano na svojem gospodarskem organizmu.

A gospodinjski tečaji? Upravljajna ideja bila je Krekova misel o zasnovi gospodinjskih tečajev. Velika stvar, majhni troški in lepi uspehi! Stvar me je tako zanimala, da sem si sam pridržal referat o tej instituciji ter še danes se spominjam s pravim veseljem onih blagodejnih utisov, ki sem jih prejel pri nadzorovanju omenjenih tečajev. Po mojem odhodu pa se jih je kmalu lotila — jetika, in sicer celo »ta hitra«. Ni

ga vodnika in v tako deželo. — Kdor želi spoznati mladi katoliški pokret na Hrvaškem, naj čita obširno literarno-historično študijo Josipa Andriča »Hrvatska katoliška književnost«. Gotovo bo izšla iz nje nova pobuda mladim pesnikom in pisateljem. Posebej je zanimiva tudi zato, ker najdemo v nji več literatov, ki so prispevali za ta Almanah in jo tako lahko na mestu kontroliramo. V kratkem članku so ocene novih knjig od Dyo Jota, Stabeja in Kuntarića. Mladi a bistri Dyo Jota (Ilija Jakovljevič) trebi literarno grmovje z ostrim kosirjem, a zna pravičen biti resničnim za slugam. Tako se vredno pridružuje kot tretji večima pionirjema mlade katoliške struje Marakoviću in Grgcu.

Drugače je posvečeno znanstvu, pouku in organizaciji še nekaj člankov. Aktualen je članek dr. Maničina »Kulturno tekmovalstvo«. — Začudil se bo kdo, ko bo naletel na F. S.F. Šegulov spis »Profesor Anton Bezenšek in jugoslovanska steno-grafija«. A če se prav premisli, ima pravico, da je notri. — Jože Stabej je napisal razpravo »Za ali proti« o nagoti v umetnosti: resno, a zaradi ranjene človeške narave pretežno vprašanje. — Ivan Stanovnik podaja nekaj misli k dijaški organizaciji. Želi več prostosti srednješolcem in postavi alternativo: Kaj je bolje, ali če svari mladega fanta pred nevarnostjo in držiš priklenjenega, da ne more vanjo; ali če mu nevarnost naslikaš in zraven poveš: Prost si, le pojdi, pa se ubij, če te ni škoda. — Omenil sem že dr. Kuntarićevo razpravo »Organizacija socialnog rada i oćine«. katera priča, da je katoliška omla-

čudal V oskrbo je namreč gospodinjske tečaje deželni glavar izročil najkompetentnejšemu deželnemu odborniku, postavil je — zajca k bobnu!

Nepriistranski zgodopisec bode pač moral priznati, da je prvi deželni zbor, v katerem so pripadniki S. L. S. imeli večino, odlikoval se s posebno krepko inicijativno v kulturnih vprašanjih. Ustvaril je trgovsko šolo, prevažen zavod za strokovno izomiko slovenskega naroda, zasnoval je deželni umetniški svet, novih impulzov dajal je v izobilju kulturnemu razvoju. In videti je bilo, da bo zares kaj sadu iz te bogate setve! Na lastne oči sem se prepričal pri večkratnih posetih v deželni trgovski šoli, da je pouk zadovoljiv, disciplina v redu, učiteljstvo in učenci navdahnjeni najboljšo voljo, — začetek je bil storjen v znameniti naučni stroki, katero smo dosihmal Slovenci krvavo pogrešali. In kam je čez par let pod dr. Šusteršičevim glavarstvom in večino po njegovi krivdi (Remčeva aferal) zagazila nadebudna ta zasnoval! Stopite v naučno ministrstvo ter povprašajte tam in izvedeli boste iz kompetentnih ust, kako tam ocenja duševno ravnotežje in strokovno veljavo sedanje deželne trgovske šole!

In deželni umetniški svet? G. deželni glavar tudi ni imel časa, pobrižati se za usodo te korporacije. Tudi o njej je kaj malo ali celo nič več slišati, odkar je deželno avtonomno upravo prevzel moj naslednik. Mrtvilo tudi tu! In slovensko deželno gledališče, deželni muzej — kaj bom še našteval drugih stvari! Vse to je splošno znano ter naravnost kriči proti nebu. Sedaj, ko vse to premislim, razumem sveto ogorčenost našega Jan. Evang. Kreka, kateri je enkrat v prijateljskem razgovoru z menoj dal duška svojemu čutu v jezni oceni dr. Šusteršiča, rekoč o njem: »Ta človek je kulturni naravnost sovražnik; kamor stopi, kulturo ubija!«

Najbolj pa je deželni glavar jo »polomil« z občinami. Priznana resnica je, da so temelj in podstava vsaki dobri upravi baš občine. Odtod izvira naravna dolžnost za slehernega deželnega glavarja, da vso svojo pozornost obrne na te fundamente deželne avtonomije, da je v vednem stiku z občinskimi zastopi ter neprestano gleda in skrbi za razvoj pametne občinske samouprave. A kako je dandanes razmerje med deželnim odborom, odnosno deželnim glavarjem in slovenskimi občinami na Kranjskem? Razdražene po smešno-avtokratičnih ukazih, skovanih v deželnem dvorcu od mož, kateri so docela izgubili vid za realne razmere ter čut za zakonite meje svojega oblastva, buniyo se danes naše občine po svoji pretežni večini z vso odločnostjo proti deželnemu glavarju in njegovim opričnikom! —

Tak je g. dr. Šusteršič kot deželni upravitelj. Po resnem premišljevanju prihajam do končnega rezultata, da deželna uprava v vojvodini Kranjski nikoli ni bila izročena nespretnostim in nesrečnejšim rokam nego so njegove!

Avstr. zadružna blagajna.

Finančno ministrstvo je v sporazumu s prizadetimi ministri izdalo naredbo z dne 13. julija 1918 (drž. zakonik št. 259 z dne 24. julija 1918), s katero se ustanavlja Avstrijska zadružna blagajna za pospeševanje

zadružne izmenjave denarja in kreditnega poslovanja. Avstrijska zadružna blagajna pod državnim nadzorstvom in vodstvom. Za njene obveznosti jamči država. Blagajna bo med drugim dovoljevala posojila registriranim zadružnim zvezam, denarnim in kreditnim zavodom, iz katerih pravil in poslovanja se vidi zadružni ali skupnogospodarski značaj in katerih vpoštevanje dovoljujejo predpisi, ki naj jih izdaja finančni minister; nadalje bo prevzemala denar na tekoč račun, proti vložnim knjižicam in blagajniškim listom, kakor tudi v žirovnem prometu.

O Avstrijski zadružni blagajni piše »Narodni Gospodar«, glasilo Zadružne zveze v Ljubljani:

»Avstrijska zadružna blagajna ne predstavlja organično zrastle krone našega zadružnega drevesa, ampak birokratično streho nad tem drevesom iz tujega lesa, ki naj ščiti drevo pred viharji, ki mu pa tudi zastira svobodno sonce.

Birokraciji ni izročen samo zavod sam, tudi zadružne organizacije, ki bodo morale iskati pri njem kreditne pomoči, bodo morale ugrizniti v kisló jabolko, saj določa § 4., da je Avstrijska zadružna blagajna upravičena, v kolikor terja to kontrola kreditne sposobnosti in poslovanja njen kredit uporabljajočih zvez in zavodov, pregledovati pri njih samih in pri včlanjenih posameznih organizacijah (!) knjige in druge zapise in vpogledati v vse panoge poslovanja.

Ali ne bi mogla blagajni v ta namea zadostovati revizijska poročila morda nalašč v tozadevne namene izvršenih revizij Splošne zveze kmetijskih združenj v Avstriji? Ta določba spominja nekoliko na prosvitljeni absolutizem.

Če bi bil zavod nastal pred vojno, bi bil čisto gotovo osnovan na drugi podlagi, v drugačni obliki. Avtonomnost zadružništva bi bila gotovo našla več vpoštevanja. Med vojno se je država postavila v narodnogospodarskih vprašanjih na stališče prosvitljenega absolutizma, ki zaupa samo uradništvu, vse druge ljudi pa smatra za nesposobne in težkim sodobnim nalogam nedorasle. Kljub splošno priznanim neuspehom, zlasti na gospodarskem polju, je država pri novoustanovljenem zavodu vztrajala pri svojem skrajno birokratičnem stališču, kar je zelo kočljivo, ker postaja na drugi strani ljudstvo ravno vsled jasnih neuspehov proti birokraciji vedno bolj skeptično. Slovenci smo glede avtonomnosti zadružništva posebno občutljivi, ker je Zadružna zveza ravno kar morala odbiti hud napad na avtonomnost zadružništva od kranjskega deželnega odbora. Ti pomisleki bodo skoro gotovo imeli za posledico, da bo zadružništvo nasproti novi blagajni ohranilo večjo hladnost, kakor se želi in pričakuje.

Češko časopisje je začelo boj proti Avstrijski zadružni blagajni. Pravi, da je to čisto birokratični zavod. Velika nevarnost je, da se bo H y d r a dunajskega centralizma tudi tu obrnila proti Čehom, kar bo tembolj nevarno, ker se bo z Avstrijsko zadružno blagajno na Dunaju ustanovila pravzaprav velika banka, ki naj razpolaga s sto in sto milijoni premoženja vseh narodov Avstrije, katerega velik del izvira iz malih čeških krogov.

Prehrana Dalmacije.

Prehranjevalne razmere v Dalmaciji so naravnost strašne. Do konca aprila t. l. je prejela Dalmacija samo 61 odstotkov krušne hrane od kontingenta, ki ji je bil odmerjen najprej z 20 dkg na osebo, a pozneje znižan na 16 in pol dkg dnevno. Meseca maja ni dobila Dalmacija niti 30 odstotkov kontingenta, junija samo 8 odstotkov, julija 3 in pol odstotka, meseca avgusta so pa vsak dovoz krušne hrane ustavili. Do konca aprila je dobila Dalmacija 113 vagonov oluščene ječmene in ovsu namesto 240 vagonov, torej 70 odstotkov od pripadajočega ji kontingenta. Vsled tega sta pričeli divjati v Dalmaciji dve vrsti kuge: lakota in najbolj umazano oderuštvo. Blago so pričeli utihotapljati v Dalmacijo in ga plačevali po strašno visokih cenah. Seveda se to blago ni razdelilo pravično, ampak kdor je imel več zvez s tihotapci in oderuhi, ta ga je lažje dobil. Zato ni čudno, da je plačala Dalmacija do 200 milijonov kron letno več za utihotapljenjo krušno hrano, kakor pa bi plačevala po maksimalnih cenah. To mora pripeljati Dalmacijo do finančne katastrofe. Dalmacija je imela dva finančna vira, s katerima je mogla vsaj deloma kupovati najnujnejši živež. En tak vir je bil pošiljanje denarja ameriških vojskencev. Tako je imel na pr. v začetku vojne majhen kraj Koinža na otoku Visu, eden izmed najbogatejših krajev v deželi, 12 milijonov kron v svoji kmečki blagajni. Ves ta denar so dvignili prebivalci do konca preteklega leta iz hranilnice in ga porabili za nabavo utihotapljene hrane. Podobno je tudi v drugih krajih Dalmacije. Drugi finančni vir je ribolov in vino. Z ribolovom vsled vojnih dogodkov ni nič, v vinogradih pa divja filoksera in peronospera, a kolikor ima Dalmacija dobrih vinogradov, nima iz njih

dina res demokratična in ima pred očmi vse potrebe naroda. Tu zadostuj samo ena značilna drobtina. Jeseni 1913 se je skupilo tridesetorica domagojcev, da se posvetujejo, kako z organiziranim delom rešiti Hrvaško, ki je začela ponekod umirati. V kakem duhu, nam pove stavek: Sa proćelne stijenje pod Isusovim raspekom bacalo je na nas zabrinute i ozbiljne poglede oko Mahnićevo. Pisatelj priporoča v posnemo Kreka in zakliče: Pojdimoz za njim, mrtvim vojvodom našim. — E. B. je zapisal nekaj misli imperializmu. — Krasno piše Čedomil Čekada »Odabranima između tisuća«, dijakom, ki čuti poklic za duhovski stan. Tudi drugi ga bodo s pridom brali in zajeli katoliškega duha. — Dobro premišljena razprava Pavao Matijeveva »Isus i apstinencija«. Navedel je tudi izrek sv. Jeronima: Dicat quisque quod vult; ego loquor conscientiam meam: scio mihi abstinentiam et nocuisse intermissam et profuisse repetitam. Kako prestaviti? — Marko Vanić priporoča učiteljsko organizacijo.

Taka je bogata vsebina Almanaha. Knjiga šteje 218 strani in prinaša prispevke kakih 50 peres. Kaže nam ne samo mlado voljo, ampak tudi mlado potenco v raznih študijah zorenja. Če pomislimo, da se v tem toku že gibljejo stotine in stotine slovenskih in hrvaških dijakov, ki se bratovsko družijo na delo pod katoliškim praporom, potem se nam ni bati za Jugoslavijo. Bodi, kar želi uredništvo (Jože Plot in Josip Stipančić): Združujmo se in združili se bomo!

A. V.

toliko korist, ki bi jo imela, ker nima na razpolago sladkorja. Dalmacija je finančno izčrpana, ljudstvo je obubožalo, bati se je, da pomre od lakote. Zato se je odločila Hrvaška, da ji po svojih močeh pomaga.

Polisko vprašanje.

Princ Radziwill o vprašanju Poljske.

Dunaj, 23. avgusta. Na Dunaju biva-joči načelnik državnega oddelka poljske vlade princ Radziwill je sprejel zastopnike časopisa. Princ je pozdravil navzoče z daljšim nagovorom, v katerem je izjavil: V prvi vrsti naglašam, da se obisk v nemškem glavnem stanu ni izvedel nepričakovano, ker je poljski državni oddelek kraljevine Poljske uvedel že en mesec prej korake, ki so merili na to, da se doseže sestanek poljske vlade z merodajnimi činitelji Avstrije-Ogrske in Nemčije. Pri sebi nisem imel izdelanega načrta o rešitvi poljskega vprašanja. S svojim obiskom sem le nameraval, da se orientiram o nemških načrtih in da opišem najvišjim krogom sedanji položaj v Poljski. V takih okolištinah se seveda ni moglo govoriti o tem, da so se v moji navzočnosti v nemškem glavnem stanu stali končno veljavni sklepi; nikakor torej ne odgovarja dejstvu, da se je opustila avstrijsko-poljska rešitev, ki pripada še vedno tistim političnim možnostim, katerih razvoj zavisi od cele vrste okolištin, ki se mora vsaka zase in vse v celoti proučavati, dokler se ne doseže praktična rešitev.

Upam, da se doseže praktična odločitev morebiti v bodočih mesecih, morebiti že na posvetu zastopnikov Avstrije-Ogrske, Nemčije za Poljsko. Predposveti, ki jih zahteva taka konferenca, so že uvedeni.

Naše načelo je, da se hočemo svobodno odločiti za kako rešitev. Veliko se je govorilo o volitvi kralja, imenovali so že tudi imena. Stališče, ki ga mi zavzemamo, je, da se mora ustvariti jasnost o drugih važnih vprašanjih, predno se odloči vprašanje o volitvi kralja. Ne moremo in ne čemo hoditi po negotovih potih, kakor na primer Litvinci, ki so izvolili nekega nemškega vojvoda in ustvarili sebi in nemškemu knezu zapleten položaj. Zastopniki poljskega ljudstva morajo proučiti vprašanje o volitvi kralja; poljskemu ljudstvu se mora nuditi prilika, da se izjavi.

Iz Varšave so odposlali že 29. aprila noto vladama na Dunaj in v Berlin, ki je obsegala več predlogov poljske vlade. Teh predlogov od takrat nismo čisto nič spremenili. Iz Berlina in z Dunaja so nam odgovorili, da bodo noto dobrohotno proučili. Pribil sem tudi, da se drže tega dobrohotnega stališča tako v nemškem glavnem stanu, kakor tudi na Dunaju. Ne v Berlinu in tudi na Dunaju nam ne nameravajo ničesar izsiliti; tuintam so mi rekli, da bomo imeli popolno svobodno volitev, dejstvo, ki bo v Poljski zelo zadovoljilo.

Posveti princa Radziwill s Hussarekom in z Wekerlejem.

Dunaj, 23. avgusta. Princ Radziwill se je razgovarjal danes dopoldne še z ministrskim predsednikom baronom pl. Hussarekom. Njegov nazor se popolnoma ujema z nazorom zunanjega ministra grofa Buriana. Ob 5. uri popoldne je zaslišal princa Radziwill ogrski ministrski predsednik dr. Wekerle. Zvečer je odpotoval princ Radziwill v Galicijo.

Pogoji Poljakov.

V dunajskih listih se navajajo sledeče zahteve ali pogoji Poljakov: Integriteta kongresne Poljske, integriteta Galicije, direktna meja med Poljsko in Rusko, dohod Poljske k morju. Na vseh merodajnih mestih smo zastopali mnenje, da noben poljski državnik in domoljub ne more stopiti pred naš narod in izjaviti, da je poljska država ustanovljena s tem, da so deli kongresne Poljske izvzeti ali da je del galizijskih Poljakov od ostalih bratov ločen. Iz gospodarskih in političnih vzrokov zahtevamo tudi direktno zvezo z Rusijo preko prejšnje gubernije Grodno. Končno, če hoče Poljska gospodarsko prosto dihati, mora dobiti prost dohod k Vzhodnemu morju.

Drugo važno vprašanje je vprašanje volitve kralja. Nastopiti moramo predvsem proti temu, da bi se eden ali drugi naštetih življenjskih pogojev Poljske morda v tem smislu spravljali v zvezo z volitvijo poljskega kralja, da bi se eden ali drugi moral žrtvovati kot kompenzacija za vprašanje kraljeve volitve.

Ljudsko glasovanje na Poljskem.

Berlinski »Vorwärts« piše o rešitvi poljskega vprašanja, da se Poljaki — v tem slučaju seveda samo sedanja poljska vlada v Varšavi — nagibajo k temu, da bi svojo mlado državo naslonili na Nemčijo, ki je v notranjosti manj komplicirana. Poljska vlada je baje celo pripravljena, da v dosednjem rešitve dovolj Nemčiji gotovo koncesijo; med drugim poprava mej. Dalje piše »Vorwärts«: »Nam se zdi vsekakor posebno važno, da se doseže sporazum s poljskim ljudstvom samim. Gotovo je selaj težko reči, kako misli poljsko ljudstvo,

kako je n. pr. vplival razvoj dogodkov v Rusiji na njegove državne želje. So pa na drugi strani sredstva, da se to mnenje dožene — namreč ljudsko glasovanje. To bi kmalu ustvarilo jasnost.

Pred Petrogradom.

Boljševiki krčevito branijo svojo oblast. Godi se jim zelo slabo. V Moskvi se pripravljajo velika vstaja proti njim, kmetje v moskovski guberniji so se že uprli proti njim. Boljševiki trde, da so to vstajo zadušili. V Krasnojem Selu se pa pripravljajo njih nasprotniki na pohod v Petrograd; v Sibiriji se jim tudi ne godi dobro. Usoda boljševikov se bo odločila v Petrogradu in v Moskvi. Kakor vse kaže, bo kocka kmalu padla.

Trajni ruski vojni svet.

Moskva, 23. avgusta. Vlada sovjetoj se sklenila, naj se ustanovi trajni vojni svet, ki naj vodi vojaške operacije na vseh frontah. V vojnem svetu so navadno vojaki, podčastniki in deloma tudi častniki.

Boji ob Usuriju.

London, 23. avgusta. (K. u. Reuter.) »Daily Mail« poroča 21. avgusta iz Harbina: Angleži, Francozi in Japonci so se zapletli na fronti ob Usuriju v težke boje, a kozaki in Čehi so nosili zdaj glavno breme boja. Zavezniki so se pozneje umaknili premoči. Češke ojačbe so vzdržale naval sovražnih sil in so se obrnile proti Nemcem. Boljševiki motorni parniki na jezeru Hanka vznemirjajo levi breg zaveznikov.

Čeho-Slovaki zavzeli Kazan.

Moskva, 23. avgusta. Čeho-Slovaki in protirevolucionarji so, kakor trde, zasedli mesto Kazan. Rdeča garda beži.

Boji v guberniji Orel.

Moskva, 22. avgusta. (K. u.) V guberniji Orel so izbruhnile vstaje kmetov. Boljševiki so jih zadušili.

Med Rusijo in entento ne obstoja vojno stanje.

Berlin, 23. avgusta. Berlinsko rusko veleposlaništvo je objavilo izjavo, v kateri poudarja, da Rusija odklanja vsako vojno stanje, posebno še zato, ker Anglija in Francija nista napovedali vojske, dasi sta poslali čete, ki skušajo udreti v deželo.

Ob Bajkalskem jezeru.

Moskva, 22. avgusta. (K. u.) »Pravda« poroča: Predorov na jugozahodnem bregu Bajkalskega jezera so se polastile čete sibirske vlade. Predori niso poškodovani. »Sibirskaja Rječ« javlja, da imajo predore na vzhodnem delu jezera zasedene boljševiki.

Pohod proti Petrogradu.

Moskva, 21. avgusta. (K. u.) Na velikem shodu v Tavrijski palači je naznanil Lisovskij, da je v Krasnojem Selu z geslom »Proč z vlado sovjetoj« vse pripravljeno za pohod proti Petrogradu.

Vstaja belih gardistov v Moskvi.

Moskva, 21. avgusta. (K. u.) »Izvestja« piše: Izredna komisija je obveščena, da so pripravili beli gardisti v Moskvi vse za vstajo v Moskvi. Izredna komisija poziva delavce, naj o vsakem sumljivem pojavu poročajo. — Isti list poroča, da je izbruhnila v moskovski guberniji vstaja kmetov; člane izvršilnega odbora je napadlo 15.000 kmetov. Vstajo so potlačili. — V Brjansku so nastali anarhistični nemiri.

Boji z Italijani.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 23. avgusta. Uradno:

Italijansko bojišče.

Avstrijsko-ogrsko letalna skupina je podvzela uspešen bombni napad na italijansko letališče pri Mestre. — Sicer nobenih posebnih dogodkov.

Albanija.

Bojne sile generalnega polkovnika barona Pflanzer-Baltina so vrgle sovražnika na večih točkah iz njegovih prvih točk in so pripeljale ujetnike in topove.

Načelnik generalnega štaba.

Uradno poročilo naše mornarice.

Dunaj, 23. avgusta. (K. u.) Vojno ministrstvo, mornariški oddelek, razglša: Oddelek naših pomorskih letal je metal 21. avgusta zvečer z zelo dobrim uspehom bombe na italijansko letalno postajo Porto Corsini in je dognal, da so zadele bombe na številnih mestih letalne in druge lope. Vsa letala so se vrnila. Naši letalci so napadli brez lastnih izgub ponovno letališče pri Lidu v bližini Benetk in tabore sovražnih lop ob bregovih Piave; lastnih izgub ni.

Sovražni letalci so razvijali dne 21. avgusta in v sledeči noči zelo živahno delovanje na severni Adriji. V dveh nočnih napadih so metali bombe na Pulj; prvi napad ni dosegel nobenega uspeha, drugi napad je povzročil neznatno stvarno škodo. Nekaj požarov v grmovju smo kmalu zadušili. V Fazani sta poškodovani dve zasedbi hiši in je več civilistov ranjenih. Nekaj naših letalcev je sestrelil 21. avgusta v

zračnem boju na severni Adriji italijansko pomorsko letalo.

Bitka na Francoskem.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 23. avgusta. Veliki glavni stan:

Bojni skupini kraljeviča Ruperta in general polkovnika pl. Boehna.

Delne napade sovražnika severozahodno od Bailleula in na obeh straneh Lyse smo odbili. V protisunko smo ujeli ujetnikov.

Anglež je včeraj dne 21. avgusta severno od Ancre začel napad z vso silo nadaljeval in ga izločivši fronto ob Ancri severno od Alberta razširil na odsek od Alberta do Somme. Obsežno pripravljeni protinapad poskus sovražnika se je v njegovem prvem navalu popolnoma izjalovil. Sovražnik je doživel včeraj težak poraz.

Na bojišču severozahodno od Bapaumea so v pričakovanju sovražnega napada napadle pruske divizije s saskimi in bavarškimi polki sovražnika med Moyenneville in Miraumontom. Naleteli so povsod na sovražni, v razvoju se nahajajoči napad in na močno pripravljene postojanke sovražnika in ga vrgle mestoma do dva kilometra daleč nazaj. Nato so bili za jutro pripravljeni angleški napadi odbiti. Tekom dneva je sovražnik še večkrat napadel, posebno v smeri Puisieux-Boaumont Hamel. Bil je povsod s težkimi zgubami odbit. Močni napadi iz Alberta so omagali v našem ognju.

Med Albertom in Sommo je sovražnik napadel pod varstvom najsilnejšega ognja in je začasno vdrl čez cesto Albert-Bray v vzhodni smeri. Močan protinapad hesenskih čet z deli pruskih in vrttembergških polkov je vrgel sovražnika čez cesto nazaj v njegove izhodne postojanke. Naše baterije so sestrelile številne sovražne tanke. Severno od Brayja je sovražnik napadel s konjenico; bila je popolnoma uničena. Delni boji so trajali na bojišču do noči.

Med Sommo in Oiso v splošnem miru dan. Močan ognjeni boj južno od Somme je v dopoldanskih urah ponehal. Južno od Avre so se francoski napadi pri Fresnieresu v našem ognju le deloma razvili in so bili odbiti. Pehotni boji ob Divetti. Med Oiso in Aisno smo umaknili v zvezi z dne 20. avgusta izvršeno preložitvijo naših črt za Oiso, v noči od 21. na 22. avgusta naše čete, ne da bi nas sovražnik oviral, za Ailetto nazaj. Močnemu napadu sovražnika med Montcampom in Pont St. Mardom so se naše stotnije, ki so ostale na zahodnem bregu Ailette, umaknile za odsek. Delni napadi sovražnika med Ailetto in Aisno so se izjalovili v našem ognju in v protinapadu.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Med Bazochesom in Fismesom smo s krajevnim napadom potisnili ameriške črte nazaj in odbili protinapade.

Dodatek k poročilu z dne 22. avgusta.

Poročnik Udet je priporil svojo 57. in 58. zračno zmagao.

Pri letalskih napadih na domačo zemljo smo po dosedanjih poročilih od neke sovražne skupine, ki je bila namenjena proti Karlsruhe, uničili 7 letal.

Nemško večerno poročilo.

Berlin, 23. zvečer. Uradno: Angleži so ponovili svoje napade severozahodno od Bapaume, pri Albertu in južno od Somme. Uvedli smo protinapade.

Silni boj s streljanjem med Ailetto in Aisno.

Prvi glavni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Angleško poročilo.

London, 22. avgusta zvečer. Sovražni protinapad v odseku Bray je potisnil naše črte do 500 jardov nazaj. Boj se je bil nekaj časa v Albertu, dokler niso izčistile mesta naše čete. Ujeli smo 1400 ujetnikov in ugrabili strojnice. Med Sommo in Moyenneville smo ugrabili 21. in 22. avgusta nad 500 ujetnikov.

Napadi na Dunkerque.

Berlin, 23. avgusta. Uradno: Zvečer se je poročalo: Lahke bojne sile mornariškega zbora so od 22. na 23. avgust napadle sovražne pomorske bojne sile v pristanišču Dunkerque. S torpedi smo zadeli tri sovražne torpedovke. Dve vozili sta se potopili. Kljub silnemu protiučinku so se vrnile naše bojne sile polnoštevilno, brez izgub.

Načelnik admiralnega štaba mornarice.

London, 23. avgusta. (K. u. Reuter.) Nemci so obstreljevali ponoči na 22. avgust Dunkerque s težkimi krogli. Ubilih je 7 civilistov, rajen je 1.

Francosko poročilo.

22. avgusta popoldne. Francoske čete so vzdrževale ponoči stik z umikajočim se sovražnikom med Matzo in Oiso in vzhodno od Oise. Zasedli smo Plemont, Thiescourt, Caneccancourt in Ville in dosegli

Direkte ter držimo breg Oise vzhodno od Noyona od Sempignyja do Bretignyja. Vzhodno od tam smo zavzeli Bourguignon in St. Paul-aux-Bois ter prodiramo severno od navedene vasi. Do Ailette smo prišli pri Quimeju in pri Le Basu. Med Ailetto in Aisno se ni nič spremenilo izvenjsi pri Pommersu, kjer držimo glavne vhode v kraj.

22. avgusta zvečer. Naše čete so nadaljevale podnevi prodiranje na celi fronti bitke med Matzom in Oiso. Ob Divetti stojimo od njenega izliva do Avricourtja. Med Ailetto in Aisno smo zasedli kraje Staubin, Selens, Begmoux, Apagay, Bieuxy, Veneriez in Pommiers. Med Aisno in Oiso je popustil sovražnik znatno množino materiala. Od 20. t. m. naprej smo našli nad 200 ugrabljenih topov.

Napetost med Nemčijo in Španijo.

Berlin, 23. avgusta. (K. u.) Wolffov urad poroča: Proti postopanju španske vlade, ki hoče vsled neke torpedirane španske ladje potopljeno tonajočo nadomestiti z v španskih pristaniščih zasidranimi ladjami, se je vložil z nemške strani odločen ugovor. Prizadeti vladi sta uvedli pogajanja.

Ce se razvije iz spora med dozda nevtalno Španko in Nemčijo vojska, se bo kmalu izvedelo. Španski kralj je sicer zelo zavzel za mir, tudi sedanja španska vlada je dozda večkrat najodločnejše podčrtala svoje nevtalno stališče v svetovnem požaru, toda zelo vplivni so v Španski krogi, ki se zavzemajo za to, da pristopi dozda nevtalna Španka ententi in se vojskuje na njeni strani.

Zahvala poslancev Staneka in Bradača.

Ljubljanski župan dr. Ivan Tavčar je dobil od poslancev Staneka in Bradača naslednje pismo: Vrnivši se po nepozabnih slavnostnih dneh iz bele Ljublane, izvršujeva drago dolžnost, da se Vam, velečlenjeni gospod župan, in vsemu prebivalstvu iskreno zahvaliva za ljubezniv in prijateljski sprejem med našimi dragimi brati, Dnevi, ki sva jih preživela med Vami v Ljubljani in sredi Vašega krasnega ljudstva v St. Janžu, nama ostanejo nepozabni. Hvaležna sva Vam, velečlenjeni gospod župan, da ste nama nudili možnost, da sva se mogla skupno s slovenskim narodom pokloniti na grobu in na kraju smrti Vašemu milemu prijatelju nepozabnemu dr. I. Ev. Kreku. Od njega zasejano seme je vzšlo in prodrlo v duše vsega naroda ne samo slovenskega, ampak tudi češkega in poljskega. Prepričani smo, da bo rodilo blagoslovljen sad za :

tem teži tudi naša nada in naša moč, iz tega črpano silo za velike naloge bodočnosti. Z bratsko zvestobo Vas pozdravljajo češki poslanci dunajskega državnega zbora in zastopniki Češkega Svaza. — E. Stanek. — B. Bradač.

Politične novice.

Kako pri nas rešujejo narodna in ljudska vprašanja. Poročali smo že, da bi se zadnji čas imelo vršiti zborovanje voditeljev in bivših poslancev iz Bosne in Hercegovine, da se posvetujejo o bodočem državnopravnem stališču Bosne; zborovanje je bilo prepovedano. Prav umestno piše k tej prepovedi »Arbeiterwille«: »Zborovanje je prepovedano in s tem je vse rešeno: nobenega bosenskega vprašanja ni več, nobenega jugoslovanskega. Kvečjemu ogrska vlada sme o Bosni govoriti, avstrijska že davno ne, in da bi morda srbsko ljudstvo v Bosni samo vprašalo, če soglašajo s priklopitvijo v mažarski globus, je seveda odveč — meni grof Burian. Tako so narodna in ljudska vprašanja v Avstriji in Ogrski vedno reševali, dokler te rešitve niso privedle do razkroja.

Preganjanja Slovakov na Ogrskem. Voditelj Slovakov na Ogrskem dr. Vavro Šrobar je bil, kakor poročajo češki listi, na odredbo ogrskega notranjega ministrstva dne 14. t. m. aretiran. Dr. Šrobar, zdravnik, je bil (po Stürgkhovem vzorcu) v Cegledu interniran, predvsem zato, ker se je udeležil demonstracije ob priliki praskih slavnosti. »Moravske Orlice« pripominjajo, da je to prvi znak za to, kako hoče ogrska vlada s svojo slovaškolado prepričati, da se ne bi čeho-slovaška ideja razširila prav sedaj, ko so se Slovaki v skupni, slovesni in obvezni izjavi v Liptu-St. Miklošu izrekli za to idejo.

Za korvetnega kapitana je imenoval cesar svojega brata nadvojvodo Maksa.

Za okrožno sodišče v Trutnovu priredel mestni hotel Union; prezidava se izvrši v šestih tednih na račun mestne občine. Sodišče začne posloovati začetkom oktobra. Hišne posestnike so pozvali, naj preskrbe stanovanja za uradnike.

+ Zboljšanja železničarjem. Dunaj, 22. avgusta. (K. u.) Uradno: V železniškem ministrstvu so se danes na vabilo ministrskega predsednika pogajali z zastopniki organizacij državnih železničarjev. Bistveno se je sklenilo: Uračunaje 500dostotne draginjske doklade I. rodbinskega razreda v pokojnine se razširi na vse uslužbenke državnih železnic ne glede na službeno dobo. Dali se je dovolilo, da se zaračuna del te kvote normalnim preskrbinam vdov in sirot. Ženske uslužbenke (železniške oficiantke) dobe primerno zvišane krajevne doklade, ki se prilagode razporednici o stanarinah poduradnikov. Ženskim uslužbenkam so dovolili, da se zaračuna 40odstotne dejanske krajevne doklade k pokojnini. Za oženjene delavce brez otrok so uvedli nov razred draginjskih doklad. Posebno važno je, ker se uračunavajo železničarjem vojna leta za napredovanje v službi. Upoštevaajo okolnost, da se je med vojno posebno veliko zahtevalo od železničarjev v izvajanju obratne službe, se z gotovimi podpogoji priračuna tem uslužbenkam za vsako naslednje leto med vojno dobo pol leta za napredovanje v službi. Ugodili so tudi želji uslužbenec državnih železnic, da se opusti odpovedovalna pravica službenega razmerja v prvih petih letih po uvrstitvi v službo po opravljeniku.

+ Možnosti miru. Švicarsko časopisje razpravlja v zvezi z dogodki na francoskem bojišču o vprašanju miru; zelo se pečajo tudi z zadnjimi izjavami nemškega državnega tajnika dr. Solfa. V svojih razmotrivanjih pravijo, da je vsled razvoja bitke v Franciji ententi odpadla velika ovira miru. Foch in Haig stopita zdaj na čelu zmagovitih armad. Če tudi ni še padla dejanska odločitev, zdaj že lahko zavzemniki odnehavajo, ne da bi trpel njih prestiž. Osrednje velesile tudi lahko brez sramote sedijo k zeleni mizi, ker so kljubovale skozi štiri leta svetu sovražnikov. Prišel je psihološki trenutek sporazuma narodov, miru ljudstev, morebiti celo zveze narodov, v kolikor zavisí od vojaškega položaja. Upati je, da pride v obeh vojnih taborih s sodelovanjem nevtralec to spoznanje k velikemu dejanju miru. Če se vojska zdaj ne bo končala, se ne more vedeti, kdaj se bo končalo sedanje blazno klanje.

+ Posvetovanja na Dunaju. Ogrski korespondenčni urad poroča 23. avgusta z Dunaja: Popoldne je sprejel dr. Wekerle obisk princa Radziwilla. Nato se je peljal ministrski predsednik v palačo ministrskega predsedstva, kjer je imel pogovor z baronom pl. Hussarekom. V souoto dopoldne ob 10. uri se bo vršil v zunanjem ministrstvu skupni ministrski svet, ki se ga bosta udeležila oba ministrska predsednika, obojestranski strokovni ministri ter oba domobranska ministra.

+ Angleški glasovi o dr. Solfovem govoru. Iz Londona poročajo 23. t. m.: Novozelandski premierni minister Massey se je izrazil v nekem pogovoru o dr. Solfovem govoru: Solf in njegovi tovariši dobro vedo, da je njihovo edino upanje pacifistična politika ali sporazumni mir, a da bodo tudi v tem zopet doživeli razočaranje. Kar tiče Solfove opazke, da Nemčija ne v Afriki, ne v Tihem oceanu ni vodila ofenzivne politike — dobro poznamo nemško mirno pronicanje in nemško bojevanje. Obeh ne maramo. Dokler se Nemčija ne spokori za svoje pregrehe proti Bogu in ljudem ter ne zajamči poboljšanja — če je to sploh mogoče — tako dolgo naj Nemci ne veljajo za civiliziran narod. — »Manchester Guardian« piše v uvodniku: Dr. Solfov govor je najbrž del propagandne vojne, ki jo je zahtevalo nemško časopisje. Sicer je boljši, nego razni drugi nemški govori, toda odkritosrčen ni. Tako trdi na primer dr. Solf, da si bo Anglija nemške kolonije pripojila. Balfour je pa le rekel, da se nemške kolonije ne bi vrnila Nemčiji, kakršna je danes, pač pa drugi Nemčiji, ki bi bila pripravljena, da se udeležuje mirnega dela civilizacije. Dr. Solf pravi sedaj, da že imamo opraviti s to drugo Nemčijo. To je skrajna neodkritosrčnost. Dr. Solf je zagovarjal brestovske in bukareške pogodbe. Kar je rekel o tem, je celo za Nemčijo nekoliko smešno, kajti tudi tam so že začeli izprevidovati, da so bile te pogodbe zločin in neumnost. Nočemo dvomiti nad dobrimi nameni dr. Solfa, toda novi svet mora priti po poti resnice. Druge poti ni.

+ Cesar Viljem nemškim škofom. Na udanostno brzojavko škofovske konferenice v Fuldji je cesar Viljem odgovoril: Da morem na pomoč in sodelovanje škofov vedno računati, me navdaja z zadovoljstvom in zaupanjem. Okrepimo v našem narodu jasno spoznanje nevarnosti, ki preteče nad sovražniku in trdno voljo, da premagamo vse, kar je težkega; potem bo Nemčija tem sem prepričana, nepremagljiva. — Post bo naša.

+ Za prijateljstvo med narodi. Princ Viljemški je v svojem govoru povabil k prijateljstvu badenske ustave rekel, da narod ne sme slediti zgledu Clemenca in Lloyd Georgea, ki hočeta za-

nesti sovraštvo in maščevanje še onstran miru in nadaljevati vojno z drugimi sredstvi. Vsi tisti, ki jim je medsebojno prijateljstvo narodov res na srcu, morajo danes biti verni in trdni v upanju, pa naj zveni beseda »liga narodov« spričo današnjega mišljenja naših nasprotnikov še tako sumljivo.

+ Rumunija. Rumunska zbornica je sprejela zakon o prenosu zemljiško-kreditnega zavoda. Min. predsednik Marghiloman je izjavil, da spada ta zakon v okvir obveznosti, ki jih je bila prevzela vlada, da odtegne kreditne zavode in narodno banko vplivu strankarske politike. — Ministrski svet je sklenil, da se dovoli po vojni škodovanim 600 milijonov lejev.

+ Pogajanja med italijanskimi socialisti in ameriški delavski zastopniki glede sklicanja mednarodnega socialističnega kongresa so se, kakor poroča »Petit Parisien« iz Rima, izjalovila. Američani z radikalno skupino sploh niso hoteli stopiti v stik in so se pogajali samo z oficelnimi socialisti.

+ Nova ameriška armadna predloga. Obe zbornici v Washingtonu razpravljata o armadni predlogi. Reprezentantska zbornica bo zborovala, dokler se predloga ne sprejme.

+ Omejitve ameriških časopisov. »Daily Telegraph« poroča iz Montreala: Ameriška vlada je že odredila, da morajo časopisi omejiti svoj obseg.

+ Odprava izseljeniških postav v Združenih državah. Wilson je naznanil kongresu, naj se odpravijo naseljevalne postavice za vojne begunce do dobe pol leta po končani vojski. Načrt obsega določilo, naj pripuste v Združene države 1800 srbskih beguncev; 500 otrok je med njimi, ki bivajo zdaj v Rusiji.

+ Zopet govorice. Uradno poročajo: Z ozirom na ženevske in lausanske vesti, da se mudi v Lausanni mati cesarice Cite, nadvojvodinja Parmška, in njen sin princ Ludvik Bourbonški v spremstvu grofa Hindenburga ter da so se v Luzernu sešli z bivšim grškim kraljem, opozarja korespondenca Wilhelm, da je vojvodinja ravno v času, ko je ta vest krožila po lahkovernih listih, na gradu Wartholz prisostvovala izročitvi maršalske palice cesarju. Od srede julija do 12. avgusta se je vojvodinja mudila na Štajerskem, nato pa odpotovala v Schwarza, ki ga je zapustila le 17. t. m. povodom gori omenjene slavnosti.

+ Rešitev avstrijskega vprišanja. »Frankfurter Zeitung« je pisala v svoji 230. številki o konfederirani Avstriji: Izobraženi Avstrijec utemeljuje dvomi kljub vsem poskusom, da bi se posrečilo rešiti avstrijsko krizo, preden se ne konča svetovna vojska in svetovna kriza. Notranji mir v Avstriji zadeva natančno ob tiste težave, s katerimi se bori sporazumni mir med narodi. Na poti mu je nade na končno zmago. Ker je preosnova Avstrije med drugim eden izmed vzrokov kakor tudi smotrov svetovne vojske, se ne sme nihče čuditi, da je način, kako se bo Avstrija preosnovala, v tesni zvezi z izidom vojske. Narodi v Avstriji sami ne stremijo po preosnovi zaradi Avstrije, marveč vsled svetovne grupacije. Cilj Slovanov ni, osvoboditi se od nadvlade Nemcev, ta cilj tudi ni notranjepolitičnega značaja, marveč gre jim za to, da se odpravi zveza z nemško državo in da se pridružijo sovražni skupini velesil, ker hočejo zajeziti pangermanizem. Velik del avstrijskih Nemcev pa vidi danes bolj kot kdaj v Avstriji pred vsemu krilno varstvo nemške države in bi prej pripustili razpad Avstrije, kakor odpad od nemške zveze. Avstrijec zaradi Avstrije same skoraj ni več. Kako naj se pri tako nasprotujočih si tendencah v željah za bodočnost izvede notranja ureditev sporazumno z vsemi, preden ne dokaže konec svetovne vojske, da ena ali druga orientacija države ni mogoča?

+ Bavarski kralj obišče bolgarskega carja. »Voss. Ztg.« poroča iz Sofije: Bavarski kralj Ljudevit obišče v prvi polovici meseca septembra v Sofiji bolgarskega carja Ferdinanda.

+ Bolezen nemške cesarice. Uradni bulletin pravi, da se je cesarici vsled naporov poslabšala mnogoletna srčna hiba. Cesarica potrebuje popolnega miru. Stanje se ji je pa že izboljšalo ter je upati, da se ji zdravje zopet povrne.

Občni zbor »Slovenske Straže« in »Slovenske krščansko-socialne zveze« za vse slovenske dežele se vrši v Ljubljani dne 10. septembra.

Dnevne novice.

— Narodna galerija v Ljubljani. Deželna vlada je pravila društva »Narodna galerija« odobrila. Društvo, ki mu je, kakor znano, namen, v Ljubljani oživitviti narodno galerijo umetnin in pospeševati

vpodabljačo umetnost, se bode konstituiralo v kratkem.

— **Strašna nesreča.** Iz Tržiča se nam piše: Včeraj v petek je šel Bornov tovorni avtomobil v Kranj po krompir za občinsko aprovizacijo. Na vozu so bili sofer, oskrbnik Bornove graščine Sonnichler in občinski tajnik Jožef Weber. Na Pristavi blizu Tržiča se je hotel voznik avtomobila umakniti nekemu vozu in je zavozil ritensko, pri tem se je prevrnil čez cestno ograjo s krompirjem in pokopal vse tri pod seboj. G. občinski tajnik Weber je oblegal mrtev na mestu, prebita mu je bila lobanja, g. Sonnichler in voznik sta bila lahko poškodovana, na avtomobilu zadaj sedeči uslužbenec g. Ahačič je pravčasno skočil z voza. Webrovo truplo so prenesli v Tržič, kjer bo pokopano.

— **Dopis.** V št. 186. »Slovenca« popisuje nekdo kričeče razmere v Mariboru. Dasi so res žalostne, vendar bodo Mariborčani oprostili, če jim v tolažbo povem, da posli vojaka pri čitanju takih pisem smeh. Točka o tatinskem brlogu na Teznu v omenjenem pismu je kruta šala. Da so se uzmovili spravili ravno nad blago »Für die Armee im Felde«, jim pač vsak vojak srčno privošči, ker, kdo od moštva je pokusil v vojni konjak?! Kdo sardine, razen onega, ki je lansko leto poletel za Italijanom v Benečijo? Kdo pecivo? Skoro gotovo je bilo za »Armee im Felde« tudi nekaj zabojčkov »egiptovskih«. Kdo pozna te?

— **Poziv slov. visokošolcem na Dunaju.** Slov. dijaštvo na Dunaju namerava ustanoviti s prihodnjim šolskim letom svojo menzo. Kdor reflektira na kosila in večerje te menze, naj to sporoči na naslov: med. Elsa Soss, Kamnik. Zadeva je nujna, poznejših prijav ne bo mogoče upoštevati.

— **Učiteljstvo novomeškega okraja** ima sestanek v torek 27. avgusta t. l. v stari gimnaziji v Rudolfovem, ne pa v soboto kakor je bilo pomotoma poročano.

— **Poročila** se je v Zagrebu hčerka podpredsednika Jugoslovanskega kluba dr. Matka Laginje, Helena, z vojnim akcesistom g. Ivanom Razenom.

— **Vojaška odlikovanja.** Viteški križec Franc Jožefovega reda za vojno dekoracijo in z meči je dobil vojaški intendant Božidar pl. Kodolič. — Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo in meči so dobili: nadporočnik 17. pp. Marij Zlobec, nadporočnik 87. pp. Rudolf Smerdu, nadporočnik 17. pp. Kristijan Pertot, poročnik 7. pp. Franc Jaklič, poročnik 17. pp. Ivan Kern in poročnik 17. pp. Josip Zvonar. — V drugič sta dobila ponovno Najvišje pohvalno priznanje stotnik 79. pp. Karel Čada in nadporočnik 3. gor. top. p. Franc Wresnič. — Ponovno Najvišje pohvalno priznanje z meči je dobil poročnik 3. bos. herc. lov. baona Franc Stuehec. — Najvišje pohvalno priznanje z meči so dobili: poročnik 128. polj. top. p. Josip Zorko, poročnik 28. težkega polj. top. p. dr. Aleksander vitez Gorup pl. Slavinjski, poročnik 17. pp. Ivan Putik, poročnik 3. bos. herc. pp. Franc Grabner in poročnik 55. saperskega baona Bruno Majer. — Najvišje pohvalno priznanje je dobil stotnik Adolf Mahorčič. — Cesarsko otomansko srebrno Liakat-vojno svetinjo je dobil nadporočnik avtomobilne čete Gabersčik Jos. — Cesarsko otomansko vojno svetinjo sta dobila topničar 7. težkega top. p. Rudolf Vodopivec in tit. narednik brzojavnega polka Jurij Medved.

— **Smrtno ponesrečila** je na Matuljah čuvajeva žena Marija Rolih, doma iz Zagorja na Krasu. Hotela je odpreti progo, pa jo je vojaški avtomobil podrl. Zapušča tri nepreskrbljene vtroke.

— **Iz italijanskega ujetništva** se je oglasil praporščak v rez. 2. gorsk. strel. polka Vilko Sporn iz Kranja. Pogrešal se je od 19. junija t. l.

— **Za invalide** je oddati eno mesto Jakob pl. Schellenburgove ustanove letnih 253 K 50 vin. (za celo življenje). Prošnje je vložiti do 15. septembra pri c. in kr. dopolnilnem okrajnem poveljništvu v Ljubljani. Več je razvidno iz objave na mestnem magistratu.

— **Nova zastrupljenja z gobami.** Na Dunaju so zopet umrle štiri osebe, ker so užile strupene gobe. Vseh teh žrtev je kriv 75letni strojarski pomočnik Anton Preschan, ki je sam hodil nabirati gobe in jih je prodajal po 3—4 K 1 kg. Preschana so zaprli.

— **Odredba za letoviščarje.** Dunaj, 22. avgusta. (K. u.) Uradno se razglša: Ker s. nekatere politične oblasti zadnje čase ukrenile ukrepe, ki omejujejo tujski promet, je naročil urad za ljudsko prehrano z ozirom na obstoječe odredbe o uređitvi tujkega prometa v zdraviliščih in letoviščih v seziji 1918 političnim deželnim oblastim, naj izdajo precej primerne naročila političnim okrajnim oblastim, da se pooblaste občine, da pri že naseljenih letoviščarjih ne ugovarjajo dobavi živil, v kolikor se ne ovira preskrba domačega prebivalstva in se ne ovirajo občine v svojih dobavnih dolžnostih. Samo ob sebi je umljivo, da so podvrženi letoviščarji vsem omejitvam pri dobavi, ki so se

ukrenile za domače prebivalstvo. Ravno tako se mora izvesti prehrana letoviščarjev v gostilnah.

— **Pomoten letalski alarm na Dunaju** so imeli 23. t. m. ob 8. uri 50 min. dopoldne. Bili so domači letalci. Ob tej priliki se je pokazalo, da odredbe za slučaj letalskega napada izborno delujejo. Prebivalstvo je ostalo mirno in se povečini pokorilo oblastvenim napotkom. Le pri manjšem delu je zmagala radovednost nad varnostjo. Letalski alarm smo imeli isti dan tudi v Ljubljani, a sovražnih letalcev ni bilo opaziti.

— **Osirotela dunajska univerza.** Listi poročajo, da je na dunajskem vseučilišču nezasedenih 16 učnih stolic; najbolj je ob tem prizadeta medicinska fakulteta.

— **Budimpešta — Judapešta.** Po najnovejših popisih prebivalstva je v Budimpešti 51 odstotkov Židov. Cela Ogrska pa ima 1,380.000 Židov.

— **Ubija italijanska vojna ujetnika.** V okolici Budimpešte so našli ustreljena dva italijanska vojna ujetnika; eden izmed njih je bil mrtev, drugi je še dihal. Najbrže sta bila zasačena, ko sta kradla grozdje in tako našla smrt.

Ljubljanske novice.

lj Občni zbor Vincencijeve družbe za Kranjsko je 20. avgusta 1918 izvolil sledeči centralni oziroma upravni svet. Častni predsednik dr. Josip Gruden, stolni kanonik; predsednik Franc Lavtžar, mestni šolski nadzornik; 1. podpredsednik Franc Finžgar, mestni župnik; 2. podpredsednik Albin Zajec, c. kr. fin. rač. revident; 3. podpredsednik cesarski svetnik Janez N. Röger, posestnik; tajnik Josip Pirc, dež. rač. nadoficijal; blagajnik Janko Barle, mestni župnik; svetovalci: prelat Andrej Kalan, stolni kanonik in vodja Marijanišča; Karel Lachainer, hišni posestnik; Friderik Laschan pl. Solstein, blagajnik dež. plač. urada v p.; Ignacij Nadrah, stolni kanonik; Janez Sušnik, stolni kanonik; msgr. dr. Aleš Ušeničnik, papežev komornik in profesor bogoslovja; predsedniki in podpredsedniki posameznih konferenc.

lj **Deželni predsednik grof Attems** je nastopil dne 24. avgusta 14dnevni dopust.

lj **Seja Elizabetne konference za šentpetersko župnijo** bo v ponedeljek dne 26. avgusta ob 7. uri zvečer. Prosi se polnoštevilne udeležbe.

lj **Vspored porotnih razprav pri tukajšnjem deželnem sodišču.** Dne 26. t. m. proti Venciju Smerdelu, delavcu brez stalnega bivališča, in Josipu Karolu Preku iz Šmartna, delavcu nestalnega bivališča, oba dva zaradi hudodelstva tatvine in vlačugarstva. Dne 27. t. m. proti Vincenciju Lobodi iz Ljubljane in Viljemu Bevcu iz št. Ruperta, poštna uslužbenca, zaradi hudodelstva tatvine, in proti Juriju Rusijan iz Prevoja, delavcu v Dvorju, radi hudodelstva goljufije. Dne 28. t. m. proti Ani Prevoršek iz Ljubljane, in Karli Delak iz Štorji pri Sezani zaradi hudodelstva tatvine.

lj **Občni zbor Društva za nabavo novih zvonorov** pri cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani bo v hiši oo. jezuitov v sredo, 4. septembra, popoldne ob 4. uri.

lj **Inženirski izpit** je napravil na graškem vseučilišču nadporočnik železniškega polka Franc Finc.

lj **V kapeli oo. jezuitov** bo jutri popoldne ob petih propoved o brezverstvu.

lj **Poročilo z ljubljanske fronte.** Nobenih posebnih dogodkov. — Lepo vreme pospešuje priprave za generalni naskok z nahrbtniki na celi fronti. Sovražnik se, kakor so ugotovili naši letalci, pripravlja na trdovraten odpor. Pričakovati je hudih bojev.

lj **Prodaja gob.** Po poročilih, ki nam dohajajo z Dunaja, so se pripetile hude nesreče, ker so se med občinstvom gobe brez kontrole prodajale in kupovale. Kakor naznanjajo listi, umrlo je že 20 oseb za strupenimi ali pokvarjenimi gobami. Vsled tega je odredil župan, da se od sedaj naprej prodajanje gob na ljubljanskem trgu dene pod najstrožje nadzorstvo. Vsled tega se je odredilo: 1. Za prodajo gob se določijo štiri stojnice v šolskem drevo-redu, ter se bodo brez izjeme zaplenile vse gobe, ki bi se kje drugod prodajale. 2. Na trg se smejo prinašati: jurčki (Steinpilze), kapucinci (Birkenpilze), konjiči (Rotköpfchen), lisičke (Eierpilze), glive (der graue Ritterling), zajčki (der gehäufte Ritterling), mavli (Stoppelpilz) in srnce (Habichtspilz). 3. Druge gobe se smejo na trg postaviti le takrat, če so se prej prinesle na magistrat, da jih pregleda tržni nadzornik Ribnikar ali pa župan sam. — Na vsak način pa je izključena prodaja gob, ki so pod klobukom rdeče, ali pa imajo rdečkasto stebelce. Istotako se bodo na trgu brez izjeme zaplenjevale gobe, katerim se vidi, da so stare, črvice ali pa katere dajejo pri pritisku vodo od sebe. Kdor bi se tem predpisom ne pokoril, bo strogo kaznovan. Sicer pa se hoče magistrat potruditi, da si pridobi kakega izvedenca, ki bo posebno sedaj v jeseni pregledoval na trg prinešene gobe.

Ij Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 11. do 17. avgusta 1918: Novorojenih 12, mrtvorojenih 1, umrlih 14. Od umrlih je 9 domačinov in 5 tujcev. Umrli so: za jetiko 1 (tujec), za različnimi boleznimi 13. — Oboleli so: za tifusom 5 vojakov, za grižo 6 domačinov, 2 tujca in 3 vojaki, za vrtico 1 domačin.

Stajerske novice.

š Kaj vse moramo jesti? Prehranjevalni uradi nam delijo neko mešanico, ki pravijo, da je moka. Kot pokorni državljani, ki so za to, da ubogajo, ne da bi si še ubijali glavo o umetnosti ali neumetnosti odredb gosposke, smo tudi temu zatrejvanju, da je ona mešanica res moka, brez ugovora verovali. Toda Beljačani so bolj revolucionarnega mišljenja, pa zato zadržali gosposke, da jim deli moko, niso hoteli verovati kar na slepo. Poslali so zato ono mešanico, ki naj bi bila moka, na graško kemično preizkuševališče, ki je izdalo sledečo izjavo: Moka, ki je bila izročena sem v preizkušnjo, je močno otrobasto, nečisto, mešana moka (pšenica, rž, koruza itd.), ki je, ker je bila vskladiščena v vlažnih prostorih ali ker je bila vlažno mleta, pomešana s številnimi močnimi črvi, ličinkami, dalje prejo in neštetimi jajci gosonic. — Pri teh razmerah je res čudno, da nismo že vsi pomrli.

š Letalski alarm v Mariboru. Iz Maribora nam poročajo dne 22. avgusta: Menda je izjavilo lepo vreme italijanske letalce, da so danes zopet enkrat obiskali naše kraje. Tukaj pravijo, da so italijanski letalci tudi danes oddali svoje posetnice v Ljubljani. V Mariboru je dobila med drugim tudi požarna bramba ob pol 11. dopoldne ukaz, naj bo v pripravi. Toda našim gasilcem se je silno mudilo ali pa so hoteli imeti svoj »hec«. Zato so kar kratkoma napravili alarm. Vznenirjal se zaradi tega ni v mestu nihče, in ker je vsa stvar trajala le pet minut, se tudi ni zgodila druga nesreča.

š Povišani brivski tarifi. Mariborska brivska zadruga je sklenila povišati tarife za povprečno 200 odstotkov. Mestni magistrat pa tega sklepa ni potrdil ter zahteva, da zniža predlagane tarife vsaj za 25 odstotkov. Tudi ako se to zgodi, bo treba v bodoče plačati samo za striženje las 1 K 50 vin.

š Maribor. Izlet na Pohorje. Dramatično društvo priredi v nedeljo, 1. septembra skupen izlet k Sv. Anehu na Pohorje. Vabimo vse, ki živijo na Pohorju in okoli njega, da prihitijo ta dan navsezgodaj na zelene višave in pozabijo za nekaj ur v veseli družbi in prijetni zabavi skrbi in težave vojnega časa.

š Obesili so v Gradcu 22. t. m. morilca Petra Rahnerja. Ko so mu 21. avgusta naznanili, da ni pomiloščen, je rekel: Nič ne de, bo vsaj stradanje prenehalo. Za večerjo je zahteval svinjsko pečenko, močnato jed in črno kavo. Na dan obsodbe je vstal ob 5. jutraj in se je spovedal. Pri obešanju na dvorišču sodnega poslopja je bilo navzočih približno 120 oseb. Truplo so prepeljali čez eno uro po izvedbi smrtnih obsodbe v sodniški medicinski zavod.

š Zopet letalski alarm. Iz Maribora nam poročajo dne 22. avg.: Danes smo imeli zopet letalski alarm, toda danes za res. Ognjegasni avtomobil je med neprestanim trobenjem preletel dvakrat glavne mestne ulice, zvonovi so bili plat zvona in policijske sirene so klicale na pomoč. Policija je izpraznila glavni trg in odredila, da so se zaprle trgovine. Ves alarm je trajal od 10 $\frac{1}{2}$ do 10 $\frac{3}{4}$ predpoldne. Ljudem je bilo žal, da se letalci niso prikazali, ker pri praznem alarmu ne najdejo nikake zabave...

Koroške novice.

k »Nov« rotovž v Celovcu. Mestna občina je kupila od kneza Rosenberga palačo na Franc-Jožefovem (prej novem) trgu v Celovcu, da tam nastani mestne urade. Stavba je zelo stara in za urade ne ravno povsem primerna. Mesto je dalo zanj 500.000 kron in dosedanj stari rotovž na cesar Viljemovem (prej starem) trgu. Knez Rosenberg, pravijo, da je napravil prav dobro kupčijo, ali bo celovškimi davkoplačevalcem v korist, je drugo vprašanje. Pa nemški Celovčani se od nekaj odklikujejo po svojem »vzornem« gospodarstvu. Dobro jim teknilo!

k Smrtna kosa. V Kotičah je umrl dne 14. avgusta po kratki bolezni c. kr. okr. sodnik Franc Zechner, star 39 let. — Nagle smrti je umrl v Gradcu dne 17. t. m. celovski steklarski mojster Ferdinand Pötl. Ko je v neki trgovini nakupoval steklo, ga je zadela kap in se je zgrudil mrtev na tla. — Dne 17. avgusta je umrl v celovškem sanatoriju »Marija Pomagaj« Vinko Čebul, trgovec in hišni posestnik v Velikovu, star 63 let. — V Št. Juriju ob jezeru je umrla grofica Karolina Egger, stara 77 let.

k Strašna huda ura je divjala v nedeljo dne 18. avgusta popoldne po Podjurski dolini. Okrog Škocijana do Dobrevasi je silna toča, velika kot golobja jajca, uničila vse poljske pridelke, sadje, vihar je ruval drevesa. Škoda je neznanska. Tudi okrog nemškega št. Vida, Sv. Donata, št. Lipša in drugod je huda ura isti dan napravila nepregledno škodo. Žalosten je pogled v bodočnost!

k Samoumor vsled vojske. Žalostno smrt si je izbral veletrgovec Albin Ortner na Muti v Ziljski dolini. V razvalini njegovega doma, ki ga je bil Lah razstrelil, so ga našli dne 12. avgusta obešenega. Med vojsko je težko zbolel na živcih in v smrt ga je gnal največ strah pred gladom. Star je bil 59 let.

k Gnil krompir. Te dni so pripeljali v Celovec vagon krompirja, 11.000 kil, ki pa je bil malone ves gnil. Došel je iz Poljske. Določen je bil za železničarje.

k Jasna pisava. »Fr. St.« št. 189 poročajo, da je nekdo pisal na dopisnici iz Bavarke: »Vkljubo vsemu temu imamo tu dosti jesti, ne gre tako slabo kot pri vas, zdi se mi, da sem v nebesih, nasproti času, ko sem bival pri vas v Avstriji...« Temu dostavlja list: Da, nemški red in organizacija! Pri nas pa: »bureaukratische Rechthaberei, österreichische Schlamperei und jüdischer Großwucher.« — Primeri k temu, kaj se v slovenskih listih vse konfiscira!

Primorske novice.

p Velika tatvina o belem dnevu. Roman Ussai v Trstu, stanujoč v ulici Amalia, je te dni kakor navadno ob 4. popoldne odšel s soprogo na izprehod. Ko sta se zvečer vrnila, sta našla stanovanje popolnoma oplenjeno. Tatovi so odnesli za 18.000 K perila in drugih vrednosti ter 5000 K v gotovini. Tatove so že zaprli.

p Zaposlovalnega tečaja c. kr. goriških učiteljev v Ljubljani v prihodnjem šolskem letu 1918/19 ne bo več, ker se z oktobrom t. l. otvorijo vse prejšnje goriške šole zopet v Gorici sami k rednemu poku. Lanski gojenici in gojenke zaposlovalnega tečaja ljubljanskega kakor tudi vsi oni Goričani, ki bi želeli vstopiti v I. letnik učiteljski naj se torej prijavijo tekom meseca septembra pri svojem ravnateljstvu, t. j. moškega, oziroma ženskega učiteljskega v Gorici. Dopisi na ravnateljstvo moškega učiteljskega goriškega, ki se dne 29. t. m. preseli iz Ljubljane (Dunajska cesta št. 38, II. nad.) v Gorico, naj se pošiljajo od tega dne počenši pa do daljnjega obvestila na naslov: Ulica v Stračice št. 38.

Prosveta.

pr Um die Jugoslawija. Eine Apologie. Von dr. Alexius Ušeničnik. Ta knjiga izide v naslednjih par dneh v Katoliški bukvarni in bo stala 3 K 60 vin. Glavne misli so: I. Ursprung der jugoslawischen Idee. II. Warum Jugoslawija, warum nicht nationale Autonomie? III. Ob nicht staatsfeindlich? IV. Selbstbestimmungsrecht und Nationalitätsprinzip. V. Ob die Mittel nicht widerrechtlich?

pr »Zora-Luč«. Uredništvo glasila jugoslovanskega kat. dijaštva »Zore« in njene priloge »Luči« prosi cenjene sotrudnike, da pošiljajo slovenske prispevke do preklica na naslov: Slov. kat. akad. tehn. društvo »Danica«, Dunaj 1, Universität. — Rok za 1. zvezek poteče 15. septembra.

pr Dr. Ivan Dostojan: Pravila za oliko. Založila Katoliška bukvarna. Cena brošure 3 K. Pravila za oliko so skrajšana in predelana izdaja knjige o lepem vedenju. Knjiga ima samo 142 strani. V njej so manj važne stvari iz knjige »O lepem vedenju« izpuščene in snov povedana v krajši obliki. Nazorno nam to delo kaže pravo vedenje v najrazličnejših življenjskih prilikah, z raznimi ljudmi ob različnih krajih in časih. Po pravici upamo, da bo ta knjiga, prav kakor ona »O lepem vedenju«, našla ve-

liko hvaležnih čitateljev. Saj njeni temeljni zakoni in nazorni nauki so za vsakogar neobhodno potrebni.

pr Pravoslavje. Spisal dr. Grivec. Ta knjiga je delo, kakor ga nemška in druge literature sploh še nimajo; nudi premnogo pogledov na socialno-politične in narodne razmere slovanskih pravoslavnih narodov. Knjiga je bogata po vsebini, nudi silno mnogo ter je nad vse aktualna. Vzemij jo; z zadoščenjem jo boš čital in proučeval.

Dr. Srebrnič.

Aprovizacija.

a Iz seje mestnega aprovizacijskega odseka dne 23. avgusta 1918. — Odsek razpravlja o potrebščini najvažnejših aprovizacijskih predmetov za prihodnjo sezijo dobo in konkretizira tozadevno svoje zahteve do c. kr. deželne vlade v Ljubljani. Poročata mestni župan dr. Ivan Tavčar in podžupan dr. Karel Triller. — Od 1. julija 1917 do 30. junija 1918 je porabila mestna aprovizacija za prehrano dodeljenega ji prebivalstva okroglo 425 vagonov mlevskih izdelkov. Vrhtega se je razdelilo med občinstvo še 56.798 kg fižola, ki se naj vračunava v odmerjeni kontingent. Za peko kruha se je porabilo, kakor izkazano, celo leto 328 vagonov moke, torej mesečno po 27 vagonov. Spočetka je tehtal hleb kruha 700 gramov in se je moral skrciti pozneje na 600 gramov; danes prejema občinstvo kruh, ki tehta komaj 500 gramov. S skrcenjem krušne racije je bilo prebivalstvo najobčutnejše prizadeto, in to še prav posebno, ker je bilo tudi razdeljevanje moke za kuho kakor tudi drugih mlevskih izdelkov tako pičlo, da nikdo izhajati ni mogel. Mestna aprovizacija z dosedanjem mesečnim kontingentom ne more izhajati, če hoče, da dobi prebivalstvo neskrajšano krušno racijo, 600 gramov. Aprovizacija ima oskrbovati 66.300 oseb in potrebuje najmanj 45 vagonov mlevskih izdelkov na mesec za preskrbo prebivalstva po postavno odmerjenih množinah za posamezne osebe. Zato niti govora ne sme biti, da bi c. kr. deželna vlada zahtevali kontingent na katerikoli način krajšala. Izven kontingenta mora dobiti mestna aprovizacija nadalje še najmanj 20 vagonov ješprenja in kaše in 20 vagonov fižola. Nedopustno je, da bi Ljubljana ostala, kot lansko leto, brez kaše, ješprenja in fižola, ko so ga druga mesta dobivala iz naše dežele v precejšnjih množinah. — Mestna aprovizacija ima trenutno toliko moke za peko na razpolago, da ji bo omogočeno s prihodnjim torkom pričeti s peko hlebov po 600 gramov. Hleb se bo zaračunaval po naročilu vlade po 64 vinarjev. Pričakujemo, da bo za nadalje mogoče vzdržati težo 600 gramov za hleb in da dobi aprovizacija že prihodnji teden zadostne množine krušne moke na razpolago. — Prihodnji teden razdeli mestna aprovizacija na krušno karto po pol kilograma bele ogrske moke za kuho. Cena se še objavi. — Prihodnji teden razdeljuje mestna aprovizacija tudi pšenični zdrob za otroke in matere. Razdelilni načrt se objavi. — Vprašanje premoga in drv je precej kočljivo. Aprovizacija ima sicer že nekaj zalog premoga, vendar te komaj zadostujejo za mestne urade, šole in pekarijo. Za nadrobno razdelitev prebivalstvu bo morala aprovizacija dobiti še najmanj 100 vagonov premoga in je napolniti dvoje skadišč, da bo pomagano največji potrebi. Deželna vlada bo morala z odkazili za premož kar najbolj vpoštevati mestno občino in to takoj, da bodo še pred zimo napolnjena skladišča. Nadalje prosi mestna aprovizacija, da ji prepusti c. kr. deželna vlada v Kranjski gori 1500 m³ drv. Le s to množino izpolnjene dosedanje zaloge drv mestne aprovizacije bodo komaj in komaj zadostovale najnujnejšim zahtevam. C. dr. deželna vlada mora v tem pogledu v polnem obsegu pritrditi minimalni zahtevi mestne aprovizacije, ker je drugače nemogoče prevzeti odgovornost za katastrofo, ki bi Ljubljano gotovo zadela vsled pomanjkanja kuriva. Priznati se pa mora, da je posebno zadnji čas šla glede kuriva deželna vlada zelo na roko mestni občini in aprovizaciji odsek izreka referentu, gospodu deželne vlade stavbnemu svetniku Jaksetu, za njegov trud svojo zahvalo. — Mestni aprovizaciji se je dalo na razpolago za peko kruha 25 vagonov koruzne moke, ki pa je iz kaljene koruze. Zahteva se, da primešava mestna aprovizacija pri peki kruha po 20

odstotkov kaljene koruze. Splošna sodba je, da nakazana koruzna moka ni užitna in bi bil kruh pokvarjen s tako mešanico. Mestna aprovizacija bo zato na poskušnjo spekla v svoji pekarni z dodatkom koruzne skaljene moke poskušnje hlebce. Če se bo izkazalo, da je kruh neužit, bo zavrnila nakazano koruzno moko. — Mestna aprovizacija bo zahtevala od c. kr. deželne vlade za predstoječo prehranjevalno sezono 600 vagonov krompirja z zahtevo, da se ji krompir dodeli takoj v zgodnji jeseni, ker kaže izkušnja, da pozneje mestna aprovizacija ne more računati na dovolj krompirja. Do 1. oktobra je neobhodno potrebno, da se dobavi aprovizaciji vsaj 240 vagonov, do 1. novembra 120, do 1. decembra 100 vagonov krompirja, ostalo množino pa pozneje. Če bo zahtevi mestne aprovizacije ugodeno, bo prebivalstvo takoj jeseni dobilo skoraj celo množino krompirja, kar ga ima dobiti za eno leto. Aprovizacija prosi deželno vlado, da se ji dodeli kot rekvizične okraje za krompir ljubljansko okolico, kranjski in kamniški politični okraj. — Z vladno podporo za pokritje deficita pri razdelitvi živil ubožnejšim slojem mestna aprovizacija ne more izhajati. Da se mestna aprovizacija obvaruje izgube pri državni podporni akciji, sklence odsek, da se bodo odslej oddajala živila in druge potrebščine pri razdelitvah ubožnih akcij s sledečimi popusti na običajne prodajne cene: Skupina A 67 odstotkov, skupini B in C 50 odstotkov, D 25 odstotkov, uradniški skupini I. in II. 50 odstotkov, III. in IV. 25 odstotkov popusta. — Aprovizacijski odsek kar najodločneje ugovarja proti krčenju mesnega kontingenta. Če se že enkrat v tednu vsled transportnih težav mora skrciti razdelilna kvota mesa, bi jo bilo pri drugi razdelitvi nadomestiti s tem, da bi se razdeljevalo večje množine mesa. Kontingent se ne sme na noben način krajšati. Nadalje bi bilo najenergičnejše preprečiti klanje pod roko na deželi. C. kr. deželna vlada naj prekliche sklep, da ni dovoljeno klanje prešičev na domah in preko lastne domače potrebe. Tudi v sili zaklano živino bi se moralo oddati prevzemalnicam. — Mestna aprovizacija bo tudi letos kupovala zelje in kisalo v lastni režiji. Prevzela bo Jakopičevo zeljarino na Mirju v najem in skisalo najmanj 40 vagonov zelja.

a Oddaja kumar. Mestna aprovizacija bode oddajala kumare v ponedeljek, dne 26. avgusta na trgu (pod Mahrovim zidom) 1 kilogram stane 80 vinarjev. Stranke naj pripravijo drobiž.

a Krompir za I. okraj. Stranke I. okraja prejmejo krompir na zelena nakazila v ponedeljek, dne 26. avgusta pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je ta-le red: dopoldne od 8. do 9. št. 1—150, od 9. do 10. št. 151—300, od 10. do 11. št. 301—450, popoldne od pol 2. do pol 3. št. 451—600, od pol 3. do pol 4. št. 601 do 750, od pol 4. do pol 5. št. 751—900, od pol 5. do pol 6. št. 901 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 3 kg krompirja. 1 kg stane 70 vinarjev. Stranke naj pripravijo drobiž.

a Prodaja praških klobas po znižani ceni. Mestna aprovizacija bo prodajala klobase v vojni prodajalni v Gosposki ulici v ponedeljek dne 26. avgusta popoldne strankam z zeleno izkaznico B od št. 1400 do 1600. Vsaka oseba dobi pol kilograma kilogram stane 6 kron.

a Prodajalci moke se vabijo, da se zanesljivo udeležijo v torek, dne 27. t. m., ob 9. uri v mestni posvetovalnici zaradi nakazila moke.

a Gg. hišni gospodarji, ki še niso naznanili pri krušnih pomislih v hiši stanujočih strank in koliko ima vsaka stranka oseb, naj to nemudoma naznanijo pri osrednji krušni komisiji na magistratu, ker se sicer za dotično hišo ne bodo izdale več nakaznice za živila. Za vso škodo strank in za napačne napovedi so odgovorni gg. hišni posestniki.

Zgubljeno - najdeno.

Zgubil se je včeraj srebrni rožni venec. Pošten najditelj se prosi, naj ga odda Dunajski cesta 33/1.

Zgubil se je v nedeljo na kolodvoru v št. Janžu dežnik. Pošten najditelj se prosi, naj ga odda proti nagradi delovodju tobačne tovarne Franc Sluga.

»Franz Josef« grenčica oživi zanesljivo, milo in naglo delovanje želodca in črev, čemur se navadno pridruži blagodejen počutek polajšave.

Prispevajte za sklad S. L. S.

SADJE

jabolka, brusnice, robidnice, in maline kupi in dobavi sode zvozn podjetje za sadje (»Obst-Exportunternehmung«, Gradec, Marschallgasse št. 13.

Se kunulelo tudi sodi vseh velikosti.

Krasna vrtna oziroma stavbna PARCELA

na najlepšem delu mesta, sedaj cela izborna obdelana, se prodaja. V sedanjem obdelanem stanju zadostuje za potrebo 5 do 6 družin in se rentira z nad 20% letno. Poizve se pri Fran Goldman-u Ljubljana, Križevniška ulica št. 9/II.

GORICA: F. Batjel LJUBLJANA: Stalna ul. 2-4. Stari trg št. 28. trgovina in mehanična delavnica. Moška in ženska DVOKOLESA, še s staro pneumatiko, ŠIVALNI in PISALNI STROJ, GRAMOFONI, ELEKTRICNE ŽEPNE SVETILKE. Najboljše BATERIJE. Posebno nizka cena za preprodajalce.

Za izgotavljanje zabojev se sprejmejo

mizarji ali spretni delavci, ki imajo že nekaj prakse v tej stroki. Sprejmejo se tudi drugi težaki. Kolinska tovarna, Ljubljana.

Sprejmejo se takoj ali s 15. septembrom blagajničarka za bavarno kuharica za kavo in pomivalica. Kle, pove uprava lista pod števil. 3018.

Delavec

se sprejme v kartonažni tovarni — J. BONAC SIN — 3015 Ljubljana.

Učenca s primerno šolsko naobrazbo SPREJME A. SUSNIK, trgovec s špecerijo in železnino v Ljubljani, Zaloška cesta. — Hrana in stanovanje v hiši.

Zavod za straženje in zaklepanje v Ljubljani sprejme več 2784

nočnih stražnikov

Reflektanti, tudi za to službo sposobni invalidi ali penzionisti naj se zgledajo v pisarni v Kolodvorski ulici 28 od 5. do 6. ure popoldne. Plača po dogovoru.

4 konji

dobri za vožnjo, se prodajo. Naslov pove upravnistvo Slovenca pod št. 2901.

Feliks Vršič

trgovec,

Oti Vršič roj. Bračko

poročena.

Ljutomer 24. avgusta 1918. Ljubljana.

PRODA SE 2743

malo posestvo

gospodarsko poslopje, hiša in hlev zidana, podi leseni, sadni vrt, njive, travniki in gozdovi v največji meri 20 orolov. Na željo tudi le **HIŠA** z manj zemlje. Posedstvo leži 2 uri na Ljubljano v Spod. Pirničah št. 20; tam dobé interesentje tudi pojasnila.

Službo

organista in cerkovnika

primerno plačo v naturalijah in denarju razpisuje

DUHOVNIJSKI URAD SLIVJE, pošta Materija, Istra.

SPREJMETA SE TAKOJ 2938

2 čevljarstva pomočnika

dobro izveščana v vseh čevljarstvih delih. Plača 25—35 kron na teden s hrano in stanovanjem. Nastop takoj. — **MAKS PEČNIK**, čevljarstvi mojster, SREDNJE GAMELJNE, št. Vid nad Ljubljano.

Izbrano hišinj

le boljše dekle, sprejme takoj proti dobri plači **Franja ZIDAR**, Ljubljana, Dunajska cesta 31. I.

Decimalno vago

ki vzdigne vsaj 200 kg ali več, KUPIM ali tudi zamenjam. Kupim tudi

suhe jedilne gobe

po dnevni ceni 2940

LOVRO REBOLJ V KRANJU.

Dr. Josip Pogačnik

zdravnik za očne, ušesne in vratne
: : : bolezni, : : :
ordinira zopet
redno, v kolikor do-
: pušča vojaščina. :

NA PRODAJ je v Spodnji Idriji na najlepšem prostoru

doonadstropna hiša

z gospodarskimi poslopi in zemljiščem za eno kravo. Hiša ima lepe gostilniške prostore, mnogo sob za tuje, verando, obokane kleti in hleve, prostor za malo prodajalno in trafiko. V gospodarskem poslopiju je prostor za večjo prodajalno in mesnico; poleg je mostna tehnica. Vse stavbe so v najboljšem stanu. Pojasnila daje: Okrajna hranilnica in posojilnica v Idriji. 3016

10 vinarjev

(za dopisnico) Vas stane moj cenik, ki se Vam pošlje na zahtevo zastonj. C. in kr. dvorni založnik

Jan Konrad,

razpošiljalnica Brūx st. 1996 (Česko).

L. britev iz srebra jekla K 7.—, 9.—, 11.—. Varnostni brivski aparati pomiklj. K 7-50, dvorezna rezerv. rezila tuc. 12 K.—, lase- in bradostrizniki K 26.—, 28.—. Pošilja se po povzetju ali predplačilu. Zamenja dovoljena ali denar nazaj.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

reg. z. z. o. p.

naznanja, da se vrši njen

redni letni občni zbor

v ponedeljek, dne 2. septembra 1918, ob 3. uri popoldne v pisarniških prostorih.

DNEVNI RED:

1. Potrjenje letnega računa za leto 1917. in sklepanje o razdelitvi čistega dobička.

2. Volitev ravnateljstva.

3. Volitev nadzorstva.

4. Slučajnosti.

3012 RAVNATELJSTVO.

Mlini za drobljenje

Konst. Pálffy, Praga, II.

Havličkovo nam. 32. 2685

CERAR FRANJO,

tovarna slamnatih izdelkov v

STOBU PRI DOMŽALAH,

se priporoča gg. trgovcem in slavnemu občinstvu za obila naročila različnih :

SLAMNATIH ŠOLNOV

SLAMNATIH TORBIC (cekarjev)

PREDPRAZNIKOV itd. 2690

Sprejme se takoj pošten

HLAPEC

k enemu konju na deželo. — Več pove: F. Toman, Ljubljana, Resljeva cesta 30.

Edina slovenska veletrgovina

umetnega cvetja in pogrebnih potrebščin

Anton Z. Finžgar

VARAŽDIN (HRVATSKO)

dobavlja samo na debelo: umetno cvetje, nagrobne vence, okraske, noge in tapete za rakve, tančice mrtvaške čevlje i. t. d.

Svoji k svojim! : : Svoji k svojim!

Odvetnik

dr. Leopold Boštjančič

naznanja, da je otvoril svojo odvetniško pisarno v

Trstu, ulica Arciduca Giuseppe (Ex Caserma) 15 I.

Brez posebnega obvestila.

FRAN VERBIČ, bivši trgovec v Borovnici, naznanja v svojem in v imenu svojih otrok in vseh ostalih sorodnikov pre-
tužno vest, da je njegova iskrenoljubljena, nepozabna, dobra
soproga, oziroma mama, stara mama, sestra in tašča, gospa

AMALIJA VERBIČ roj. ROS

v četrtek, dne 22. avgusta t. l. nenadoma preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v nedeljo, dne 25. avgusta 1918, ob 4. uri popoldne iz mrtvašnice pri sv. Krištofu na pokopališče istotam, kjer se položi v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Priporočamo jo v molitev in blag spomin.

V L ubljani, dne 23. avgusta 1918.

3013

Žalujejoči ostali.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Vojno kreditni zavod za južno vojno ozemlje

naznanja, da je

tajništvo kolegija cenzorjev za Kranjsko

pričelo poslovati v svojih prostorih v Ljubljani, Poljanska cesta št. 2 (c. kr. finančna prokuratura). 2969

—: Uradne ure od 9. dopoldne do 2. popoldne. :—

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva

cesta št. 6, za frančiškansko cerkvijo,

sprejema hranilne vloge vsak delavnik do-
poldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po
tako, da dobe le-ti od vsake 100 kron čistih 4 krone 25 vinarjev na leto.

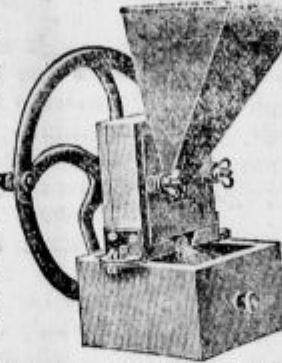
»Ljudska posojilnica« sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadrugnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo najbolje.

Rezervni zakladi znašajo nad en milijon kron. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1917 nad 34 milijonov kron.

Srbečico, lišaja

odstrani prav naglo dr. Flesch-a iz-
virno zakonito zajamčeno »Skabo-
form« mazilo. Popolnoma brez du-
ha, ne maže. Poskusni lonček 3 K,
veliki lonček 5 K, porcija za rodbino
12 K. Zaloga za Ljubljano in oko-
lico: Lekarna pri zlatem jelenu,
Ljubljana, Marijin trg. Pazite na
varstveno znamko »Skabofarm«!

Ročni mlin za žito!

Moj izvr-
ni ročni
mlin za ži-
to je izho-
ren za de-
beo in fi-
no mletje
vsakovrst-
nega žita.
je pripro-
sto pa tre-
pežno iz-
vršeno z iz-
menjajoč.
mlevnimi
ploščami
iz trdega
materijala
in skoro
neporušen tudi pri največji porabi. Neobhodno po-
treben za vsako gospodinjstvo. Model 4 z vrtilom
za mali obrat, teža 7 kg K 120.—. Model 5 z go-
nilnim kolesom za večji obrat okoli 12 kg K 160.
Nadomestne mlevske plošče K 16.— za par. Raz-
pošilja z Dunaja proti predplačilu zneska glavno
zastopstvo **MAX BÜHNEL**,
Dunaj IV. Margaretenstr. 27, odd. 32.

Kupujte le domač izdelek, to je:

Emora

PRIZNANO NAJBOLJŠI

pralni prasek

Dobiva se v vsaki prodajalni!

NAZNANILO!

Vsem velečenjenim gostom in obiskovalcem moje gostilne na

Stari poti v Ljubljani (pri Marajončku)

naznanjam, zahvaljujoč se za dosedanje naklonjenost, da bom isto

v ponedeljek, dne 26. 8. t. l. začasno zaprla

Z odličnim spoštovanjem **Marija Jelenič** gostilničarka.

!! Loreley—šampon !!

(umivalni prašek za lase)

Znak pristnosti:

„Hecker“.

Nikak nadomestek!
Garantirana izvirnost.
Peni se močno.

Nikak nadomestek!
Garantirana izvirnost.
Peni se močno.

Ohrani lase gibke in mehke, snazi glavo luskin. hladi možgane.
Vsakomur potrebno sredstvo za glavo.

Dobi se v vsaki lekarni, drožeriji in zadevnih trgovinah.

Samozastopstvo za Štajersko, Koroško, Tirolsko, Kranjsko, Primorsko,
Hrvatsko, Bosno in Hercegovino, le samozaloga

Ferdinand Sert in Komp.

v Mariboru ob Dravi, Koroška ul. št. 21.

Po pošti se pošilja od 5 kg naprej po poštne povzetju.

Zastopniki se iščejo za vse kronovine.

Tehnična pisarna

za izvršitev vsakovrstnih načrtov
in proračunov. Oblastveno konces.
zasebna posredovalnica za nakup
in prodajo zemljišč, gozdov in posestev

Valentin Accetto

zapriseženi sodni izvedenec 2780

V LJUBLJANI, TRNOVSKI PRISTAN ŠT. 14.

Izvršujem na željo tudi privatne cenitve v mestu in na deželi. —
Prodajalci in kupci naj se obrnejo na gori označeno posredovalnico.
Prevzemam tudi stavbinska dela in nadzorovanje. Tajnost zajamčena.

Kranjska deželna podružnica

n.-a. dež. življenske in rentne, nezgodne in jamstvene zavarovalnice

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12, II. n.,

sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tudi z
vojnim rizikom, otroških dot, rentna in ljudska, nezgodna
in jamstvena zavarovanja.

— Javen zavod. — Absolutna varnost. — Nizke premije. —

Prospekti zastonj in poštne prosto. — Sposobni zastopniki se spre-
jemajo pod najugodnejšimi pogoji.

Umetno gnojenje

bo samo

Vaša korist

toda ne odlašajte! — Zahtevajte takoj ponudbo na

20% kali-jevo sol in 14% kajnit

Poznejših naročil vsled težavnega uvoza ne bo mogoče iz-
vršiti! Pojasnila so Vam na razpolago! Jamstvo za kakovost!

VINKO VABIC, veletržec, Zalec, Juž.-štaj.

G. kr. avstrijski zaklad za vdove in sirote

zavarovalni oddelek

sprejema še nadalje

zavarovanja na 8. vojno posojilo

:—: pod najugodnejšimi pogoji :—:

Tako zavarovanje olajša vsakomur zajetje VIII. vojnega posojila z
malimi delnimi vplačili v daljši ali krajši dobi. Premije se morejo
plačati tudi z vojnimi posojili sedme ali prejšnjih izdaj.

Zahtevajte ustmena ali pismena pojasnila pri deželnem zavarovalnem
oddelku v Ljubljani (Frančevo nabrežje 1, II.), pri okrajnih zavaroval-
nih oddelkih v Črnomlju, Kamniku, Kočevju, Kranju, Krškem, Litiji,
Ljubljani (Frančevo nabrežje 1, I.), Logatcu, Postojni, Radovljici in
Rudolfovem in pri njih pooblaščenih zastopnikih. 2774

—: Sprejemajo se spretni in zanesljivi akviziterji. :—